

DIRVA

SECOND CLASS USPS 157-580

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXIX APRIL – BALANDŽIO 14, 1994 Nr. 15

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LIETUVA, BALTIJA, RUSIJA

Vytautas Landsbergis

Kalba pasakyta Clevelando miesto klube 1994 kovo 17

Pagrindinė Lietuvos nepriklausomybės problema – Rusija. Be jokios abejonės, ši valstybė, turinti 2 milijonus siekiančią armiją ir tūkstančius branduolinių ginklų, yra visų problema. O šios valstybės pastarųjų metų elgesys su kaimynais – tai ypatingas atvejis, keliantis netgi dar didesnę grėsmę tarptautinei tvarkai.

Dvylika naujų demokratiščių šalių turi sieną su Rusija, ir net aštuonios Azijos šalys turėjo vilties eiti demokratijos keliu. Tačiau Rusijos kariuomenė jau padėjo Tadžikistane ir Azerbaidžane pakeisti demokratiščių reformų siekiančias vyriausybes. Rusijos karinis spaudimas Armėnijoje ir Gruzijoje iškraipė ten vykstančius demokratiškus procesus.

Delsdama išvesti savo karinius dalinius iš Baltijos valstybių – Latvijos ir Estijos bei laikydama galingą kariuomenę Kaliningrado srityje, Rusijos vyriausybė šios karinės galios naudojimui, reikalui esant, jau pasirūpino pateisinimą. Prisiminkim vieną Eruopos vyriausybę, kuri po 1930-ųjų metų kalbėjo apie etninių brolių teisių apsaugą kaimyniniuose Čekoslovakijos Sudetuose. Ir Rusijos vyriausybė dabar reikalauja teisės išibrauti į teritorijas, kurias seniau kontroliavo Sovietų Sąjunga, su pretekstu ginti etninių rusų teises. Iš pradžių tai buvo pateikiama kaip Rusijos karinė doktrina, dabar tai jau ir oficialioji Rusijos užsienio politika.

Ta naujoji Rusijos karinė doktrina teigia, kad jėgos naudojimas yra pateisinamas kaip "rusų interesų" Baltijos šalyse gynimas. Ji yra agresijos doktrina ir geriausiai liudija apie Rusijos imperializmo tęstinumą.

Dabar tai aiškiau atpažįstama pagal Rusijos sieki, prezidento Clintono žodžiais tariant, "atkurti imperiją".

Vis dėlto prieš kurį laiką ši valstybė buvo pakviesta "iš tikrųjų lygiomis bendradarbiauti" su JAV. Ta pati valstybė dabar nori tapti aukle NATO "vaikų darželyje", kuris vadinasi PFP. Tačiau bet kuris, žvelgiantis

į Rusiją iš šalies, paklaus: kas atsitiko? kurgi demokratinė Rusija?

Panašu, kad nesenos Dūmos sprendimas amnestuoti 1993 metų spalio pučistus, pakėlusius ginklą prieš B. Jelcino vyriausybę, ir 1991 metų rugpjūčio pučo sąmokslininkus ženklina Jelcino epochos pabaigą Rusijos istorijoje. Nuo šiol Jelcinas tegalės apginti save ir kompromituojamas jo reformas. O komunistų-fašistų aljansas imasi iniciatyvos stabdyti Rusijos modernizaciją.

Baltijos šalims ši padėtis ir tokia eiga kelia nuolatinį nerimą. Mes gyvename ugnikalnio, kuris vadinasi Rusijos imperializmas, papėdėje. Debesys renkasi virš mūsų galvų. O tie debesys yra susitaikėliška Vakarų politika. NATO – tai mūsų ilgalaikė viltis, vienintelė viltis sukurti nepriklausomą vakarietišką demokratiją, kai šalia mūsų atkurtoje nestabilioje ir chaotiškoje Europos Sąjungoje vėl dominuoja Rusija.

Įvyko trumpas Rytų – Vakarų dialogas apie NATO apsaugos viltį ir stabilumą Vidurio Europoje, kuri apimtų ir Baltijos valstybes:

– Mes, Rusija, esam prieš.

– Taip, sere.

Lietuvai ir kitoms šalims yra pasiūlyta **Partnerystė vardan šaltosios taikos**. Tačiau vertėtų nepamiršti, kad Baltijos valstybės tebesigina nuo užsitęsusio ir vis stiprėjančio **šaltojo karo** su Rusija. Šiame kare ypatingai puolami mūsų broliai: Rusijos vadinami "agresyvūs" estai ir demografiškai nykstantys latviai.

Mums, lietuviams, antrasis pasaulinis karas baigėsi šiek tiek sėkmingiau 1993 metų rugpjūčio 31 dieną, kai paskutinis Rusijos kariuomenės dalinys paliko mūsų šalį.

Norėčiau prašyti: padėkite estams ir latviams atgauti taiką ir laisvę savo žemėje, kur nebebūtų svetimos kariuomenės. Kodėl gi ne? Kodėl Rusija nevykdo savo tarptautinių įsipareigojimų? Ar galima ja tuomet tikėti? Antai Rusijos užsienio reikalų ministras maždaug prieš metus gąsdino

Vilniaus puošmena – šv. Petro ir Povilo bažnyčia.

mus, o tuo pačiu ir informavo Baltijos valstybių vyriausybes, kad naujieji Balkanai visai įmanomi ir Baltijos regione.

Rusijos įstatymų leidėjai jau 1993 metų sausio mėnesį tam buvo pasiruošę – jie legalizavo Rusijos ginkluotą akciją mūsų valstybėse. Rygoje esanti karinė Rusijos vadovybė tų pačių 1993 metų pavasarį surengė savo štabų pratybas, kad patikrintų, per kiek laiko galima iš naujo okupuoti Baltijos valstybes. Rezultatai gauti visai neblogi – tokiai akcijai tereikėtų dviejų dienų. Šie duomenys buvo oficialiai skelbiami spaudoje, bet Vakarų valstybių vyriausybės nereagavo.

Lietuva dėjo visas pastangas, kad Rusijos kariuomenė paliktų mūsų žemę kaip galima greičiau. Ir to pasiekėme. Bet juk svarbiausiuose tarptautiniuose dokumentuose – 1992 metų liepos 10 Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo pasitarimo Helsinkyje Baigiamajame akte bei Jungtinėse Tautose tų pačių metų spalio 25 priimtoje rezoliucijoje pasakyta: kariuomenę ir (Nukelta į 3 psl.)

JUNGTINĖSE TAUTOSE

LIETUVA UŽMEZGĖ DIPLOMATINIUS SANTYKIUS SU MOZAMBIKU

Lietuvos ir Mozambiko nuolatiniai atstovai Jungtinėms Tautoms ambasadoriai Anicetas Simutis ir Pedro Comissario Afonso trečią dieną, š.m. kovo 30 d., pasirašė protokolą, kuriuo Lietuva ir Mozambikas užmezgė diplomatinis santykius, praneša Lietuvos Nuolatinė Misija Jungtinėms Tautoms New Yorke.

Protokolas surašytas trimis egzemplioriais anglų, lietuvių ir portugalų kalbomis. Jame sakoma, kad santykiai tarp abiejų valstybių bus pagrįsti suvereninės lygybės, abipusės pagarbos, apsisprendimo, nepriklausomybės, teritorinio vientisumo ir nesikišimo į vieną kitos reikalus principais pagal Jungtinių Tautų chartijos tikslus ir nuostatus.

Diplomatinis santykių užmezgimo protokolas pasirašymas įvyko Jungtinių

Tautų rūmuose New Yorke. Trumpoje kalboje Ambasadorius Simutis išreiškė viltį, kad šis protokolas sudarys tvirtą pagrindą draugiškiems Lietuvos ir Mozambiko santykiams. Šia proga jis Lietuvos vardu pareiškė užuojautą Mozambikui, nes prieš kelias dienas ciklonas nusiaubė tris jo provincijas kur žuvo virš 200 žmonių. Ambasadorius Afonso padėkojo už užuojautą dėl Mozambiką ištikusios nelaimės ir pasisakė esąs įsitikinęs, jog pasirašytas protokolas ateityje padės vystyti artimesnius santykius tarp abiejų kraštų.

Pasirašyme dalyvavo Lietuvos Misijos patarėjas Algimantas Gureckas ir Mozambiko misijos pirmieji sekretoriai ponai Filipe Chidumo ir Alberto Mave-rengue Augusto.

Girdėta iš Vilniaus

• **NAFTOS TERMINALO PROJEKTĄ RENGS JAV FIRMA "FLUOR DANIEL".** Energetikos ministro Algimanto Stasiukyno vadovaujamos ekspertų komisijos posėdyje išrinkta užsienio inžinerinė kompanija, kuri projektuos naftos bei jos produktų importo ir eksporto terminalą Būtingėje. Tai – JAV firma "Fluor Daniel".

Tarptautinį konkursą laimėjusi "Fluor Daniel" per keturis mėnesius, iki šių metų rugpjūčio, parengs Būtingės terminalo statybos projektinę dokumentaciją. Per šį laikotarpį Lietuvos Vyriausybei reikės apsispręsti, kokiai užsienio firmai patikėti terminalo statybą. Planuojama, kad naftos terminalo statyba Būtingėje tęsis ne ilgiau kaip pusantų metų ir Lietuvai kainuos apie 130 milijonų JAV dolerių.

• **AMERIKOS KALNAKASIŲ LIKIMAI S. KYBARTO PARODOJE.** Vilniaus šiuolaikinio meno centre atidaryta amerikiečių dailininko avangardisto Stashu Kybartas paroda "Karalius Antracitas: "Viskas tebėra". S. Kybartas gimęs 1953 m. Pensilvanijos valstijoje, yra anūkas Kazimiero Kybarto, kuris beveik prieš 100 metų emigravo į JAV ir 1927 m. mirė nuo tuberkulizės. Stashu Kybartas, laikinai atvykęs į Vilnių, dirba žurnalistikos institute.

• **VIENERI ŠEŠTOSIOS LIETUVOS VYRIAUSYBĖS METAI.** Paskutinę kovo mėnesio dieną Ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius surengė spaudos konferenciją, kurioje apžvelgė šeštosios Vyriausybės vienerių metų veiklos rezultatus. Informuota, kad 1992 metais vartojimo prekių ir paslaugų kainos buvo padidėjusios daugiau kaip 12,6 karto, o darbo užmokestis – vos 3,9 karto. Pernai ir šių metų sausio mėnesį vartojimo prekių ir paslaugų kainos išaugo apie 3 kartus, tačiau panašiai didėjo ir atlyginimai – pedagogams – 3,6, medikams – 3,3, kultūros darbuotojams – 3,2 karto. Nuo balandžio 1 dienos dar kartą penkiais procentais didinami atlyginimai biudžetinių įstaigų tarnautojams bei pensijos pensininkams.

• **VIDAUS REIKALŲ MINISTRAS R. VAITIEKŪNAS PASAKĖ,** jog pastebima ryški nusikalstamumo mažėjimo tendencija ir ją stengiamasi įtvirtinti. Nors sunkių nusikaltimų per 3 šių metų mėnesius padaryta 15 procentų daugiau, iš viso nusikaltimų Lietuvoje sumažėjo maždaug 24 procentais. Sunkių nusikaltimų išaiškinama 43,4 procento ir šis rodiklis yra aukštesnis negu gretimose valstybėse.

• **MIRĖ LIETUVOS DOKUMENTINIO KINO KLASIKAS.** Velykų dieną, po sunkios ir ilgos ligos mirė Lietuvos dokumentinio kino kūrėjas Robertas Verba. Lietuvos Prezidento Algirdo Brazausko užuojautos telegramoje rašoma: "Lietuva atsisveikina su žymiu kino menininku Robertu Verba. Dešimtmečiais šis kuklus žmogus fiksojo kino juostoje lietuvių tautos istoriją, sukūrė Ekrano dokumentikos šedevrus "Senis ir žemė", "Vincas Svirskis", "Čiutytė rūta", "Šimtamečių gados", "Šventėn", "Lituanikos sparnai" ir kitus. Mums ir mūsų vaikams Jis dovanojo pasaulį, sušildęs savo mylinčios širdies plakimu, nuskaidrinęs savo žvilgsniu – pastabiu ir tyru, pasaulį, kuriame atsiskleidžia tautos pasaulėjauta, jos meilė Tėvynei. Mūsų visų atmintyje amžinai liks Jo asmenybės žavesys – atsidavimas savo meninei misijai, paprastumas, kuklumas".

• **INDEKSUOTAS MINIMALUS GYVENIMO LYGIS.** Lietuvos vyriausybė indeksavo darbo užmokestį ir kitas socialines išmokas. Nuo balandžio 1 dienos minimalus gyvenimo lygis – 48 litai per mėnesį vienam gyventojui. Patvirtinta minimali mėnesinė alga – 53 litai, minimalus valandinis atlygis – 0,32 lito.

• **BAŽNYTINĖS MUZIKOS FESTIVALIS.** Kauno valstybinio choro koncertu Šiaulių šv. Petro ir Povilo bažnyčioje prasidėjo tradicinis, 12-tą kartą rengiamas bažnytinės muzikos festivalis. Jame be šeimininkų – Šiaulių choro "Polifonija", dalyvauja šios muzikos atlikėjai iš kitų Lietuvos miestų, Ukrainos, Latvijos.

• **VILNIAUS VYRIAUSIASIS RABINAS – Š. KANAS.** Vieningų Vilniaus žydų religinės bendruomenės susirinkimo sprendimu Lietuvos sostinės vyriausiojo rabino pareigoms užimti yra pakviestas rabinas Šmuelis Kanas. Šias pareigas jis pradėjo eiti nuo sausio pabaigos, – pranešė ELTA Vilniaus žydų religinės bendruomenės valdyba.

• **KATALIKŲ BAŽNYČIOS HIERARCHAI SUSITIKO SU VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS VADOVAIS.** Balandžio 6 d. Vilniaus aukštesniojoje policijos mokykloje Vilniaus Arkivyskupas Audris Juozas Bačkis, Arkivyskupijos generalinis vikaras Juozas Tunaitis, policijos kapelionas Edmundas Paulionis, Vilniaus Arkikatedros klebonas Kazimieras Vasiliauskas, kiti aukšti Bažnyčios hierarchai susitiko su Vidaus reikalų ministru Romasiu Vaitiekūnu ir ministerijos atstovais. Buvo kalbama apie būtinybę gerbti visus žmones, stengtis pažadinti gėrį net ir didžiausiame nusikaltėlyje.

• **PASAULIO ŽYDŲ BENDRUOMENĖS ATSTOVŲ VIZITAS.** Tris dienas Lietuvoje viešėjo įžymūs pasaulio žydų bendruomenės veikėjai – pasaulinės žydų agentūros "Sochnut" prezidentas, žydų turto restitucijos komisijos I.L.A.R. pirmininkas Mendelis Kaplanas, "Sochnuto" direktorius Rytų Europai dr. Baruchas Guras, restitucijos komisijos patarėjas ambasado-

"Pirmyn, Italija!"

Italijos parlamento rinkimai davė dešiniųjų partijoms aiškų laimėjimą Atstovų Rūmuose, kur yra 630 atstovų. Senate, su 315 vietų, dešinieji laimėjo 155 vietas. Dabar Italijoje prasidėjo de-rybos dėl koalicinės vyriausybės sudarymo. Balandžio 15 Italijos prezidentas paskelbs naujos vyriausybės premjerą. Didžiausias laimėtojas yra naujos partijos vadas, milijonierius Silvio Berlusconi, gavęs daugiausia balsų visose Italijos provincijose. Jo "Forza Italia" partija planuoja koaliciją su labai į dešinę pakrypusia Tautine Santarve, kurią kairieji pravardžiuoja "naujaisiais fašistais". Neapolyje užtikrintai laimėjo parlamento vietą buvusio diktatoriaus Benito Mussolini vaikaitė Alessandra Mussolini. Komunistai buvo su- skilę į dvi partijas. Viena pasivadinsi "atsteigta" komunistų, kita – demokratinės kairės partija.

Naujasis italų politikas Berlusconi yra biznio bendrovės "Fininvest" pirmininkas ir savininkas. Ši bendrovė valdo tris Italijos TV stotis: Rete 4, Canale 5 ir Italia 1. Ji valdo kelis laikraščius. Savininkas Ber-

rius Naftalis Lavis. Balandžio 6 d. delegaciją, lydimą "Sochnuto" atstovės Lietuvoje Allos Goldis ir Lietuvos žydų bendruomenės pirmininko Simono Alperavičiaus, priėmė Lietuvos Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas. Draugiškoje aplinkoje vykusio pokalbio metu buvo svarstyti Lietuvos žydų religinėms organizacijoms priklausiusio turto restitucijos klausimai. A. Brazauskas informavo svečius, kad Lietuvoje rengiamasi plėsti religinių konfesijų turto grąžinimo įstatymus, numatant vienodas teises ir žydų organizacijoms. M. Kaplanas pareiškė pasitenkinimą tokiu požiūriu ir tokia įvykių eiga.

Susitikimas su Ministru Pirmininku Adolfu Šleževičiumi antradienį vyko taip pat abipusio supratimo dvasia.

• **LIETUVOS APDOVANOJIMAS BELGIJOS KARALYSTĖS PILIEČIUI.** Balandžio 6 d. Lietuvos Prezidentas A. Brazauskas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino ordino pirmo laipsnio medalį įteikė Belgijos karalystės piliečiui, Flandrijos transporto, užsienio prekybos ir valstybės reformos ministrui Johan Sauvvens. 1991 m. J. Sauvvens aktyviai padėjo Lietuvai siekti tarptautinio pripažinimo, įvairiomis formomis rėmė Lietuvos nepriklausomybę. 1992 metais per oficialų jo vadovaujamos ministerijos atstovų vizitą buvo pasirašyta Lietuvos ir Flandrijos bendradarbiavimo deklaracija, 1993 m. buvo surengta konferencija Baltijos šalių transporto specialistams. J. Sauvvens nuolat teikia Lietuvos transportininkams metodinę pagalbą, padeda integruotis į Europos transporto struktūras.

• **OPOZICIJA KRITIKUOJA NUTARIMĄ DĖL ĮMONIŲ TURTO INDEKSAVIMO.** Vyriausybės nutarimą dėl įmonių turto indeksavimo trečiadienio opozicijos spaudos konferencijoje seimo rūmuose kritikavo Tėvynės sąjungos valdybos pirmininkas Gediminas Vagnorius. Kovo 28 d. priimtas nutarimas šiuo klausimu, sakė jis yra dar viena LDDP apgaulė. Dokumentas nenumato nei dirbtinai nuvertinto valstybės turto, nei anksčiau išleistų akcijų vertės atstatymo, nepanai- kina ir neteisėto susiprivaizavimo bei svetimų akcijų pasisavinimo. Spaudos konferencijoje išplatintame Tėvynės sąjungos pareiškime reikalaujama iš esmės pertvarkyti minėtą nutarimą.

• **ATVYKSTA JAV TAIKOS KORPUSO DIREKTORĖ.** Balandžio 9 – 11 dienomis Lietuvoje viešės JAV taikos korpuso direktorė Carol Bellamy. Vizito tikslas – susitikti su Lietuvoje dirbančiais savanoriais bei Taikos korpuso programų partneriais. Dabar Lietuvoje dirba 40 Taikos korpuso savanorių: 23 anglų kalbos mokytojai ir 17 smulkaus verslo patarėjų.

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

lusconi yra laikomas kiek į dešinę nuo centro politinėmis pažiūromis.

Jo mėgiamiausia nuosavybė yra Milano futbolo klubas, vienas stipriausių Italijoje, visoje Europoje ir gal būt, visame pasaulyje. Partija, įsteigta prieš du mėnesius, pavadinta "Forza Italia". Tai dažnai girdimas šūkis italų futbolo stadionuose ir reiškia "Pirmyn, Italija!", nors jis gali reikšti ir "Italijos jėga".

Daug Italijos balsuotojų rinkimuose atidavė naujai partijai balsus, sakydami, kad būtų labai gerai, jei rinkimus laimėjęs Berlusconi, taip tvarkytų Italiją, kaip jis tvarko savo "AC Milan" sporto klubą. Kalbama, kad Berlusconi įsigijo šį futbolo klubą, norėdamas parodyti savo konkurentui Gianni Agnelli, Fiat automobilių įmonės savininkui, kuris buvo nupirkęs kitą populiarių italų futbolo klubą "Juventus", kad, jo Milanas nemenkesnis futbolo aikštėje. Berlusconi nusamdė gerus trenerius, mokėjo didelius pinigus už garsius Europos klubų žaidėjus, paskelbė,

jog futbolo žaidimas bus tvarkomas pelningo biznio pagrindais, atnaujino Milano stadioną, kuriame talpa 85,000 žiūrovų.

Klubo Futbolo komanda pradėjo kilti 1986 m., kai savininku tapo Berlusconi. Bilietai į futbolo rungtynes gaunami ne tik "prie įėjimo", bet maisto parduotuvėse, bankuose, kelionių agentūrose, kirpyklose. Su įvairiomis biznio bendrovėmis pasirašytos sutartys, kurios juos padarė "rėmėjais", kurie pristato klubo žaidėjams savo gaminius, drabužius, batus, maisto gaminius, laikrodžius, muilą. Už tai klubas leidžia toms įmonėms uždėti ant savo gaminių klubo ženklus.

Žaidėjų sveikata ir jų interesai tvarkomi specialių klubo pareigūnų. Klubas aprūpina žaidėjus butais, apmoka jų sąskaitas, įveda telefonus, suranda jų vaikams mokyklas, jų laisvalaikui pramogas. Jei žaidėjo uošvienei reikia gydytojo, tuo pasirūpina klubo pareigūnai. Vienintelė žaidėjo pareiga, vienintelis rūpestis yra laimėti ateinančias rungtynes. Praėjusį futbolo sezoną į Milano klubo rungtynes žiūrovai turėjo išpirkę 73,500 viso sezono biletų, taigi stadionas buvo pilnas net ir neįdomių rungtynių metu. Vien televizijoje Milano rungtynes paprastai stebi apie 10 milijonų italų. Tas suteikia TV stotims nemažai garsinamų pajamų. Tas leidžia klubo savininkui įsigyti geriausius žaidėjus. Neseniai jis pirkė garsų olandų centro puolėją ir du saugus. Iš Prancūzijos nupirktas vienas garsiausių puolėjų Jean Pierre Papin, iš buvusios Jugoslavijos – du gynėjai Zvonimir Boban ir Dejan Savičević. Iš kito italų klubo perbėgo Turino sparno puolėjas Lentini. Sakoma, kad Milano futbolininkai kainuoja klubo vadovybei 54 bil. lyrų per metus.

Šiaurinė Lyga, kurios vadas Umberto Bossi, atsisako jungtis į koaliciją su "naujaisiais fašistais", įrodinėja, kad Berlusconi netinka būti premjeru, nes jis turi per daug įvairaus biznio rūpesčių ir Italijai neturės laiko. Taigi, varžybos dėl premjero vietos jau prasidėjo. Buvusioji visagalė italų krikščionių demokratų partija į žemuosius parlamento

(Nukelta į 7 psl.)

(V.P.) ELTA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVATEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
• Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. •
Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.
Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Oro paštu į užsienį metams \$100.00 pusei metų \$55.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

PAGALIAU LITAS – RANDA SAVO VIETĄ

Juozas Žygas

Iš vieno kito tenka girdėti, kad savo rašiniuose iškeiliu tik Lietuvos ir jos valdžios blogąsias puses. Ką galiu padaryti, kad tų teigiamų reiškinių, labai mažai tėra. O ir Lietuvos spauda, kuria daugiausiai vadovaujuos, beveik visuomet tik apie neigiamus reiškinius tėrašo. Kas galėjo būti teigiamo, kuomet vadinami Lietuvos "ekonomistai", su doleriu – lyg maži vaikai šposus išdarinėjo. O ekonomika šposų nemėgsta, ir baudžia tuos, kurie rimtai su ja nesielsia.

Lietuvos premjerams ir ministeriams po pasaulį važinėjant, ir besireklamuojant apie tai, kad Lietuva pirmąją, labai nustebo, kuomet pabudę ir apsigriebę, pasijuto duobės pačiame dugne. Akis prasikrapštę suprasti negalėjo, kodėl kapitalas per prievartą į Lietuvą nesibrauna. Ne tik kapitalas, bet turistai ir net pensininkai saulėleidžio dieną praleisti neskubėjo. Kas galėjo su dolerių maišukais skubėti, kuomet iš dolerių beveik buvo šaipomasi. Investuotojai ar saulėleidžiui atvykstantieji pensininkai, nori kokią nors saugumą turėti. Koks saugumas gali būti, kuomet Lietuvos spaudoje buvo rašoma: "Lietuvoje doleris jau buvo pasiekęs duobės dugną ir pradeda brangti – "Duobės" dugnas buvo pasiektas praėjusį savaitgalį ir šios savaitės pirmosiomis dienomis, kuomet komerciniai bankai net 2-3 kartus per dieną mažino konvertuojamos valiutos supirkimo ir pardavimo kainas" (L. rytas, 1993.V.21).

Bet buvo spaudoje ir geresnių žinių: "Lietuvos banko valdyba neleis per daug atpigti JAV doleriui" (L. rytas, 1993.VI.18 d. Nr. 116). Kad per daug nesidžiaugtumėme, tai vėl grąžina į realybę "Dolerio stabilizavimas tik laikinas – "Vaistų", pasak valdybos pirmininko, Lietuvos bankas turi, todėl

"žaliąjį", reikalui esant, bus galima paremti, kad nenukentėtų pramonė, gaunanti pelną užsienio valiuta" (Draugas 1993.VI.22). Žinau, jog bus tokių, kurie mane pamėgę ir dažnai mini, kad pasenusius duomenis naudoju, bet čia juk nėra pirmojo puslapio žinios. Ekonomija yra metais pirmyn planuojama. Tie, kurie praėjusiais metais nagus nudėgę, tai greitai, o gal net iš viso į Lietuvos ekonomiką negrįš. Kurie norėtų su stambesniu kapitalu ateiti, tai iš dangaus neiškrenta, bet atlieka labai rimtą analizę, ne tik paskutiniųjų mėnesių, bet net keletos metų. Tad su Lietuvos politiniais ir ekonominiais duomenimis, greitai laiku ir didesnių investicijų, dar nereikėtų laukti.

Užpereitą savaitę mūsų spaudoje, buvo gana trumpa žinutė, kad priimtas nutarimas ir vyriausybės patvirtintas, litą su doleriu susieti. Yra nustatomas 4:1 santykis. Čia yra jau rimtesnis žingsnis į priekį. Tas nutarimas iš karto didelių investicijų gal nepritrauks, tačiau jau bus pradėta į Lietuvos banko veiklą daug geriau žiūrėti. Nes kraštui, kuris yra ekonominėje bėdoje ir duobėje, tokias nesąmones kalbėti ir rašyti: "Doleris duobėje"; "Laimei Lietuvos bankas turi jam vaistų" – tai buvo daugiau negu kvaila! Reikia manyti, kad visa tai yra jau praeityje. Taip pat yra priimtas labai svarbus nutarimas, kuris iš esmės yra labai aktualus, būtent: yra nustatyti maksimalūs komisosai komerciniams bankams už prekybos valiuta operacijas. Apie tai spaudos konferencijoje Vilniuje pranešė Lietuvos banko valdybos pirmininkas Kazimieras Ratkevičius. Perkant ir parduodant grynusius pinigus, maksimalūs komisosai neturi viršyti 2%. Iki šiol už vadinamą "maržą" galėjo plėsti ir plėšė net 15%.

LIETUVA, BALTIJA, RUSIJA

(Atkelta iš 1 psl.)

iš Latvijos ir Estijos reikia išvesti **nedelsiant ir visiškai**. Tie reikalavimai yra ignoruojami. **Visiškai** išvedimas jau nereikia, kad bus išvesta visa kariuomenė, o **nedelsiant** persikelia į kitą tūkstantmetį.

Kodėl? Nejau dėl Žirnovskio? O gal todėl, kad Jelcino reformininko pozicijos tampa vis silpnesnės? Tačiau kaip tik dėl šių priežasčių mums būtina savo regione, taip pat Kaliningrado srityje kaip įmanoma greičiau neturėti Rusijos kariuomenės.

Jei Rusija linksta į fašizmą ir chaosą, tai kurgi jos didelė Karaliaučiaus armija ieškosis sau maisto?

Garbė Viešpačiui, kad pagaliau matome diplomatinę kovą dėl tariamai nustatytos Estijai ir Latvijai galutinės Rusijos armijos išvedimo datos – 1994 metų rugpjūčio 31 dienos.

Kai kurių Vakarų valstybių vadovai padėjo nemažai pastangų, kad ši data būtų galutinė ir besąlygiška. Tačiau mes matome ir atkaklias Rusijos pastangas išvedimą sąlygoti ir pateikti jį kaip priklausomą nuo Rusijos noro derėtis bei sutikti. Arba nesutikti. Arba griebtis šantažo: iš buvusių užkariautų tautų reikalauti dešimčių milijonų valiutinės išpirkos, karinių bazių steigimo ar šiaip kelti visokias sąlygas.

Lietuvai rūpi jos kaimynai, kadangi tai ir mūsų saugumo klausimas.

Mums kelia nerimą Vakarų valstybės – negi jos nesupranta, kad Baltijos regionas labiausiai pažeidžiamas Europos taikos kontekste, žinoma, jeigu tai nėra "Rusijos taika"? Jis labiau pažeidžiamas negu Balkanai. Ne paslaptis, kad Balkanai domino Rusiją nuo seno. Lygiai tiek pat, o gal ir dar labiau Rusiją domino Baltijos valstybės. Rusija žengia į Balkanus. Ji įtakos tą kraštą. Tačiau Baltijos valstybės ji gali valdyti ir nori valdyti, nes

čia ji turi dar svarbesnių strateginių tikslų.

Nesunku numatyti, kas galėjo atsitikti, jei Suomija, nors ir su didelėmis aukomis, nebūtų sėkmingai pasipriešinusi 1939 metų sovietų agresijai po Stalino ir Hitlerio susitarimo. Jei suomiams būtų nepasisekė didvyriškame "žiemos kare", Suomija būtų tapusi sovietine respublika. Tuomet Švedija po Antrojo pasaulinio karo būtų buvusi "finlandizuota" ar net "švedizuota" daug smarkiau, negu tai įvyko aneksavus ir okupavus vien tris mažesnes Baltijos valstybes. Tokia yra mūsų Baltijos regiono geopolitika. Ir darosi aišku, jog Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybė nėra tik tarptautinės teisinės tvarkos dalykas, bet sykiu ir nepaprastai svarbi kitų šalių nepriklausomybei.

Jei Europai reikalinga taika ir stabilumas, tai jai turi rūpėti stabilios ir nepriklausomos Baltijos valstybės.

Tą patį galima pasakyti ir apie Rusijos jurisdikcijai priklausančią Karaliaučiaus – Kaliningrado sritį, kurioje pernelyg daug Rusijos ekspansinės kariuomenės.

Šis klausimas čia paliestas tik tarp kitko, jį reiktų specialiai svarstyti. Tačiau jei Baltijos valstybės yra esmingai svarbios Europos stabilumui, tai Karaliaučius yra esmingai svarbus Baltijos regionui.

Dar kartą kartoju: jei Europai reikalinga taika ir stabilumas, jai turi rūpėti Baltijos valstybių nepriklausomybė bei stabilumas. Jei JAV reikalinga taika ir stabilumas Europoje, tai JAV turėtų daug daugiau dėmesio skirti Baltijos šalims. Skandinavijos šalių geranoriškos pagalbos nepakanka, kad per tokį trumpą laiką mes sustiprėtume. Mat panašu, kad laiko tam turime nedaug.

Balkanuose esančių Vakarų europiečių dėka situacija tame krašte, nors kruvina ir tragiška, pagaliau sta-

bilizuojasi. Tačiau, jei Rusija sumanytų Rytų Baltijos regione išprovokuoti "naujus Balkanus", mes nesulauktume jokios tiesioginės ir ginkluotos pagalbos.

Nenoriu būti blogu pranašu – žmonės to nemėgsta. Tačiau būgštauju, kad kraujo praliejimas Balkanuose, matant jį platesniais politikos masteliais, turėjo vieną papildomą strateginį tikslą – sutelkti visą Vakarų šalių dėmesį į šį Pietų Europos regioną, tuo būdu atitraukiant jų žvilgsnius nuo Baltijos valstybių.

Tas pat buvo paruošta mums 1991 metų pradžioje, koordinuojant viską su Persų įlankos karu. Gorbačiovo slaptųjų tarnybų ir politinės vadovybės viskas buvo šaltai apskaičiuota, kai jis n panaudojo veto dėl situacijos Persų įlankoje. Užmokesčiu turėjo tapti Baltijos valstybės.

Sinchroniškai buvo planuojami du karai – vienas iš jų didelis, manant, jog jis bus begalinis – Persų įlankoje, o kitas "vietinis", nedidelis, nelabai ne pastebėtinas.

Abu karus sovietai pralaimėjo. Tačiau aš pamenu savo susitikimą su prezidentu Bushu 1990 metų gruodyje Baltuosiuose Rūmuose. Į mano pageidavimą suteikti Lietuvai daugiau politinės apsaugos, turint omenyje vis augantį sovietų vadovų pyktį dėl Lietuvos nepriklausomybės bei aiškius besitęsiančius pasiruošimus mums smogti karine jėga, Amerikos prezidentas atsakė, jog užpuolimas neįmanomas, nes tai per brangiai kainuotų Sovietų Sąjungai. Jis vis dar tikėjo Gorbačiovo pragmatizmu ir pažadais, jis buvo tikras, kad sovietai to nepadarys.

Po mėnesio jie tą padarė.

Mes tikimės, kad šių dienų JAV neleis pasikartoti tiems įvykiams jokia nauja išradimo forma.

Tai – mūsų viltis ir pagaliau tikėjimas tarptautine įstatymo valdžia.

Prof. V. Landsbergio viešnagė Clevelande 94.03.16 d. Susirinkę į Kovo 11-sios minėjimą tautiečiai sveikina atvykusį svečią. Vl. Bacevičiaus nuotr.

Algirdas Vokietaitis

OKUPACIJŲ REZISTENTUI 85

Antanas Dundzila

Mūsų žymieji okupacijos laikų rezistentai, kaip nebūtų gaila, jau yra suskaičiavę per aštuonias dešimtis amžiaus metų pakopų. Ši kartą sustosime prie San Francisco apylinkėje gyvenančio Algirdo Vokietaičio. Jo bendraamžių bei bendro likimo dalininkų savo tarpe turime ir daugiau. Nė nebandant čia visų išskaičiuoti, suminėsime kovo pradžioje į Lietuvą sugrįžusi

1994 kovo 9 d. Algirdui Vokietaičiui sukako 85 metai. Jei reikėtų tik keliais žodžiais jį apibudinti, tektų pagarbiai sakyti: "Iškilus Lietuvos rezistentas". Gi, turint progą tik vienam sakiniiui apie jį, tą posakį formuluočiau šitaip: "Vokiečių okupacijos metu per Baltiją atlikęs net keturias keliones tarp Lietuvos ir Švedijos".

Taip, dvi kelionės į Šve-

Algirdas Vokietaitis Stockholme 1944 m.

balį Gaidžiūną (gimęs 1911), Chicagoje sutinkamus Adolfą Damušį (g. 1908) ir Mečį Mackevičių (g. 1906), New Yorke – Bronių Nemicką (g. 1909), San Diego – Mykolą Naujokaitį (g. 1915).

Toks jų visų amžiaus metų skaičius turėtų nestebinti: juk 1994 sukanca visas pusšimtis nuo istorinio alijantų išsikėlimo Normandijoje. Išsikėlimas priartino karo pabaigą ir, anuomet tikėjome, turėjo atitolinti antrąjį raudonosios okupacijos siaubą... 1944 – mūsų dauguma – bėgome iš Lietuvos... 1944 susitvėrė, bet tuoj pat vokiečių sulikviduota, Vietinė rinktinė... 1944 susitvėrė pirmieji ginkluoto pasipriešinimo prieš bolševikus židiniai Lietuvoje... Kai šie, šiandieną sunkiai įsivaizduojami okupacijų įvykiai kunkuliavo, čia suminėtieji Vokietaitis, Gaidžiūnas, Damušis, Mackevičius, Nemickas, Naujokaitis ir daugelis daugelis kitų jau arba kalėjo okupantų katorgose arba, nebodami savęs, rūpinosi Lietuvos reikalais. Jie visi – tai šio šimtmečio pradžioje gimusiųjų, neeilinių Lietuvos vyrų karta, stebinančiai pasireikšusi vėliau siautusiai karo košmarui. Kaip kokio šimtmečio laiko simetrijoje, jie visi šiuo metu, kartu su mumis, randasi dvidešimto amžiaus pabaigos angoje.

diją ir atgal pavyko sekmingai, reiklėtų sakyti "laimingai". Jūra plaukiant penktu kartu, pakeliui iš Lietuvos į Švediją, 1944 rugpiūčio 8 d. A. Vokietaitį kartu su prof. Steponu Kairiu – Kaminsku, su turimais VLIKo dokumentais bei pagrindžio spauda, sučiupo vokiečių karo laivas. A. Vokietaičiui ši kelionė baigėsi Stutthofio koncentracijos stovykloje. Joje jis sulaukė karo pabaigos.

A. Vokietaitis žymus Lietuvos pedagogo Juozo Vokietaičio šeimoje. Iš profesijos jaunas Algirdas buvo fizinio auklėjimo pedagogas, Vienos bei Marburgo universitetų išugdytas profesionalas, toje srityje įsigijęs net filosofijos daktaro laipsnį. Šalia akademinų uždavinių – jis taip pat kelių sporto šakų kvalifikuotas treneris. 1942 m. įsijungęs į pagrindžio veiklą, dalyvavo Lietuvos laisvės kovotojų sąjungos (LLKS) eilėse. 1944-46 buvo VLIKo atstovu Švedijoje ir BALFo pirmininku Stockholme.

Žvelgiant į Lietuvos rezistenciją vokiečių okupacijos metu, LLKS duoklė pagrindžio spaudai bei ryšiams su užsieniu yra ypač ryški. A. Vokietaičio įnašas čia buvo esminis, nes savo žygiais per Baltiją bei veikla neutralioje Švedijoje jis sudarė galimybę šiuos ryšius užmegsti ir kurį tai lai-

ką jais sėkmingai naudotis. Spėju, kad A. Vokietaičio pastangų dėka šiuo metu valstybiniame JAV archyve Washingtone yra Amerikos ambasados Stokholme karo meto pranešimai apie lietuvių tautos laikyseną bei nuotakas vokiečių okupacijos metu. Jau vėliau atvykęs į Ameriką, JAV Kongreso Bibliotekai bei Hooverio institutui A. Vokietaitis yra įteikęs lietuvių pagrindžio spaudos bei kitų reikšmingų dokumentų rinkinius.

Daug rezistencinės medžiagos A. Vokietaitis yra paskelbęs savo suredaguotoje bei kartu su kitais autoriais parašytoje, 1983 m. pasirodžiusioje 400 psl. knygoje, "Laisvės besiekiant". Tiesa, knyga išėvijoje susilaukė ir kritiškų pastabų, bet savo dokumentacija – tiek pasirodymo metu tiek dabar – yra reikšmingas įnašas į mūsų rezistencijos istoriografiją. Savaime suprantama, bet kokias bolševikines pastabas A. Vokietaičio asmenybei, darbams ar jo knygai čia su panieka atmetame šalin.

Turėdamas didoką, daugumoje Švedijoje išlikusį Lietuvos rezistencijos archyvą, A. Vokietaitis ruošė spaudai ir kitą leidinį. Vartant jo archyvą, tai aiškiai matyti iš didelio skaičiaus susižymėtų pastabų, santraukų, pabraukinėjimų bei išnašų. Deja, prieš penkmetį užklupusi liga negailestingai apribojo jo fizinį pajėgumą tokį darbą tęsti. Nėra abejonės, kad čia šiuo metu atsiliepia karo metu pernešto kaceto padariniai. Tokių reiškinių yra daug: jie šandieną lydi, ne tik A. Vokietaitį, bet ir Lietuvoje išlikusius partizanus bei Sibiro tremtinius.

Nežiūrint metų skaičiaus ir rūpesčio sveikata, gražiai pražilęs Algirdas Vokietaitis šviečia. Po visų audringų kelionių, išgyventų pavojų bei perneštų vargų, jam ir jo kartos Lietuvai tiek atidavusiems, šio šimtmečio vyrams priklauso mūsų visuomenės pagarba ir gražiausi linkėjimai.

(1994-III-29)

KLaidos Atitaisymas

Š.m. Dirvos 11-me numeryje, žinutėje apie rašytojo B. Railos 85-rių metų jubiliejų, dėl klaidingos informacijos, neteisingai nurodytas jo parašytų knygų skaičius. Rašytojas yra parašęs ir išleidęs daugiau nei penkiolika (mūsų turimais duomenimis – 16) knygų.

Už netikslumą gerbiama B. Railą atsiprašome.

DIRVA

DR. MARTIN DUNN PAGERBIMAS

Tarp sniego audrų, šių metų vasario mėn. 18 d. šeštadienį, Lietuvos Vaikų Globos draugija Bostone, suruošė žinomo veido chirurgo dr. M. Dunn pagerbimą – popietę. Popietė buvo suruošta Marijos ir dr. Stasio Goštautų namuose, Westwoode. Pagerbime, be dr. M. Dunn, jo grupės dviejų daktarų ir dviejų gailingų seserų, dalyvavo draugijos narės ir kviestiniai svečiai, kuo nors prisidėję prie draugijos veiklos, viso apie trisdešimt asmenų.

Dr. Dunn iki šiolei su savo organizuota daktarų veido chirurgų grupe yra atlikęs dvi keliones į Vilnių. Vilniaus Universiteto Vaikų ligoninėje buvo operuoti 36 našlaičiai, vieną mergaitę teko atvežti sunkesniai operacijai į Bostono Vaikų ligoninę. Dr. Dunn su savo grupe operacijas atlieka vel tui. Jiems tenka tik apmokėti kelionę ir parūpinti kur apsigyinti. Šios dvi kelionės Vaikų Globos draugijai kainavo apie 50,000 dolerių. Pinigai buvo surinkti aukomis.

Šios gydytojų grupės tikslas ne tik padaryti rei-

kiamas operacijas, bet tuo pačiu apmokyti vietinį ligoninės personalą, leidžiant jiems drauge operuoti arba stebėti daromas operacijas.

Šiuo metu Dr. M. Dunn ruošiasi trečiai išvykai į Vilnių, kurią finansuoja žinomas lietuvis krepšininkas Marčiulionis, davęs tam tikslui 30,000 dolerių. Iš Bostono grupė išvyksta š.m. balandžio 28 d. ir Vilniuje išbus dvi savaites. Su ja vyksta 14 daktarų, dvi gailingos seserys (kitos bus vietinės su šia grupe jau dirbusios), biotechnikas ir medicinos fotografas.

Taip pat su grupe šį kartą vyksta televizijos kanalo 5 ar 7 filmuotojas. Dr. Dunn planuoja ateity, jeigu viskas gerai seksis, savo organizuojamas išvykas Lietuvon praplėsti, įjungiant Kauną, Šiaulius ir Klaipėdą.

Suėjimas baigėsi puikio mis vaisėmis. Buvo malonu iš arčiau pažinti entuziastą daktarą, tiek daug Lietuvos vaikams padedantį.

Vaikų Globos draugijai vadovauja Daiva Veitaitė –Neidhardt ir jos veikli valdyba.

(k.n.)

KAS BAUGINA TREMTINIUS

Vieni iš labiausiai nukentėjusiųjų nuo komunistinės okupacijos yra tremtiniai ir politiniai kaliniai. Daugelis iš jų praėjo bolševikinio pragaro mašiną, iškentėjo lagerių badą ir Sibiro šalį. Vienok, jie veržėsi atgal į Tėvynę ir dirbo jos labui, kur jie bebūtų.

Sugrįžusius juos Lietuvoje sutiko okupantai ir kolaborantai su panieka, pažeminimu, o kai kuriuos ir su neapykanta. Buvo daromos įvairios kliūtys jų įsikūrimui bei įsidarbinimui. Kentėdami pažeminimą ir nepritekėlių, gyvendami lūšnose ir mažuose kambarėliuose, jie buvo laimingi, kad gyvena Lietuvoje.

Nenuostabu, kad, prasiėjęs tautiniam atgimimui, pirmose gretose Katedros aikštėje ir Baltijos kelyje, buvo šie žmonės. Dėdami dideles viltis į Lietuvos Nepriklausomybę, jie kovojo už ją ir prie televizijos bokšto ir prie parlamento rūmų 1991 metų sausyje.

Aukščiausioji Taryba, paskelbusi Lietuvos nepriklausomybę ir atsiskyrimą nuo SSSR, toliau žengti desovietizacijos keliu nesugebėjo. Buvusieji kolaborantai, pabūgę, kad gali būti nušalinti nuo savo "šiltų"

vieta, pradėjo visu balsu šaukti, kad šalį valdyti privalo "specialistai". Jiems tai pasisekė. Beveik visuose valdžios ir savivaldybių postuose pasiliko buvusi nomenklatura. Tremtiniai ir politiniai kaliniai, kaip "nespecialistai" pasiliko "nuosalyje". Tuo labiau, kad valdžios organus ir savivaldybes formavo vis ta pati buvusi nomenklatura. Tremtiniai ir politiniai kaliniai politinėje veikloje galėjo dalyvauti tik piketų ir mitingų forma.

Būdami faktiškai Lietuvos valdytojai, kolaborantai bijojo lietuvių tautos teismo ir visomis jėgomis priešinosi tolimesnei Lietuvos desovietizacijai. Būdami valdžioje jie siekė tik savo asmeninių interesų. Visos Lietuvos vyriausybės buvo suformuotos jų įtakoje. Vienok, kaltę už Lietuvos ekonomikos sužlugdymą ir visuomeninio bei asmeninio turto išgrobstymą jie suvertė patyrimo stokai. Turta išgrobstė tie, kurie buvo valdžioje, o žmonių santaupas nusavino per jų pačių vykdomą infliaciją. Neatsitiktinai visi stambiųjų firmų ir bankų savininkai yra buvę

(Nukelta į 12 psl.)

Religinis koncertas IŠ TAVO RANKOS

Š.m. balandžio 16 dieną iš Toronto į Clevelandą atvyksta 39 šaunūs dainininkai – Toronto lietuvių choras VOLUNGĖ, jų vadovai Dalia Skrinskaitė-Viskontienė ir kompozitorius Jonas Govėdas, ir trys solistai – sopranas Anita Pakalniškytė-Puodžiūnienė, baritonas Jonas Vaškas ir smuikininkė Rūta Melkienė. Tai bus ketvirtas kartas kai jie susijungs su Clevelandui gerai pažįstamu Dievo Motinos parapijos chorui ir atliks religinio pobūdžio koncertą. Tai, kad šitaip daroma jau ketvirą kartą, rodo, jog šie koncertai praeity buvo labai pasi-sekę, publikos šiltai priimti, o kritikų teigiamai įvertinami. O gal svarbiausia, kad patys choristai, tokio įvertinimo paskatinti, grįžo namo su nauju ryžtu nenu-stot dainavus, siekti tobulo-mo ir būti veikliais lietuvių bendruomenės nariais.

Šie abu chorai pirmą kart

susijungė 1988 m., atliekant koncertą Pasaulio Lietuvių IV Kultūros Kongreso metu Toronto universiteto Mc-Millan Teatre. Šiame kon-certe dalyvavo ir du aukšto lygio pianistai, Vytas Bakšys ir Leokadija Kanovičienė. Jungtinis choras kartu

su šiais dviem pianistais ša-lia daugelio kitų kurinių at-liko Beethoveno "Chorinę Fantaziją", kurią pats Vytas Bakšys iš pilno orkestro or-kestruotės aranžavo dviejų pianinų pritarimui. Cleve-lando lietuviai turėjo progą šią programą išgirsti Cleve-

nuotaiką. Rimtos Gavėnios giesmės bus pakeistos links-mesnėmis. O jas lydės nau-jai įgyti Dievo Motinos pa-rapijos choriniai varpeliai.

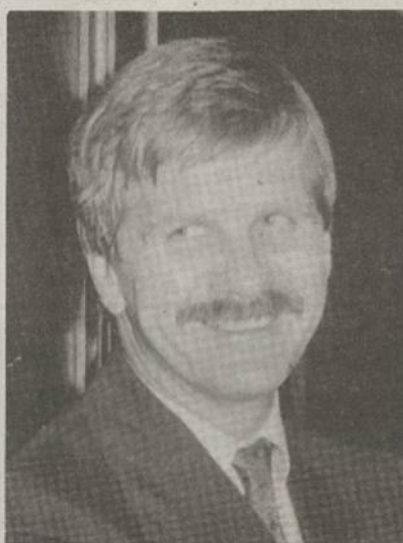
Atvykusieji į koncertą turės progą išgirsti tikrai įvairaus repertuaro kūrinius. Pirmą dalis susideda iš

mas antrojo dalyje, yra F. Schu-berto *Mišios G dur* chorui bei trimis solistais. Į jau minėtų solistų eiles įsijungs Clevelando Dievo Motinos choro tenoras, Jonas Muliolis.

Dirigavimo pareigas pa-sidalins abiejų chorų vado-vės, Dalia Skrinskaitė-Vis-kontienė ir Rita Čyvaitė-

Toronto Volungės choro dirigentė
Dalia Skrinskaitė – Viskontienė

Kompozitorius / akompa-niatorius Jonas Govėdas.

Clevelando Dievo Motinos parapijos choro
dirigentė Rita Čyvaitė- Kliorienė

Toronto lietuvių choras VOLUNGĖ.

Clevelando Dievo Motinos parapijos choras.

lando Muzikos Institute 1990 m. spalio mėn., kai programa buvo pakartota Clevelando tradicinių lietuvių dienų proga.

Pereitais metais šių cho-rų vadovės nutarė paruošti visai naują religinio pobū-džio programą. Dalios Vis-kontienės iniciatyva Cleve-lando choras buvo kviečiamas į Torontą atlikti Verbų sekmadienio koncertą. Kon-certu džiaugėsi torontiškiai pilnai užpildę Prisikėlimo parapijos salę. (Girdim, kad žmonės dalyvavę koncerte ligi šios dienos pamena, buvę Gavėnios laikotarpio rimties nuotaikos pagauti ir pripildyti dvasinio peno.)

Š.m. balandžio 17 d. sekmadienį, Clevelando lietuviai turės progą išgirsti šio jungtinio choro darbo vaisius, kai bus kartojamas virš minėtas koncertas su tam tikrais pakeitimais. Vėlykoms prieš kelias savaites praėjus, bus stengiamasi su-kurti džiugią prisikėlimo

trumpesnių klasikinių gies-mių, parašytų Brucknerio, Bacho, Mozarto, Molique, Paganini, Mendelssohno, Verdi ir Saint-Saenso. Du lietuviški kūriniai yra su-kurti kompozitoriaus Jono Govėdo. Už *Lietuvą tėvynę motiną*, kuria baigiasi pirmą koncerto dalį, bus giedama visų chorų š.m. liepos mė-nesį Lietuvoj Dainų Šventės metu. Džiaugiamės, kad Lietuvos dainų šventės ren-gėjai įvertina išeivijos lietu-vio kompozitoriaus talentą, įtraukdami šią, Bernardo Brazdžionio žodžiais sukur-tą, dainą į šventės repertua-rą. Pats kompozitorius diri-guos savo kūrybą.

Jungtinio choro giesmes pajvaisins solistai Anita Pa-kalniškytė-Puodžiūnienė ir Jonas Vaškas, bei smuiki-ninkė Rūta Melkienė. Kiekvie-nas iš jų atliks tiek solo giesmes, tiek duetus, tiek pritarą jungtiniam chorui.

Pagrindinis šio koncerto kūrinys, kuris bus atlieka-

Kliorienė, o giesmėm akom-panuos Jonas Govėdas.

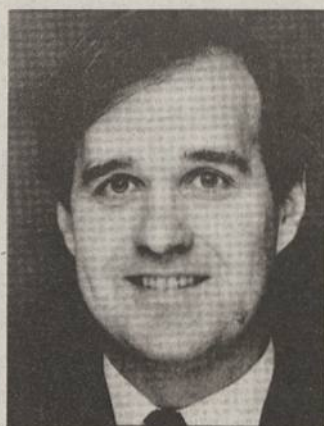
Clevelando visuomenė yra maloniai kviečiama da-lyvauti šiame neeiliniame kon-certe, pasigėrėti džiaugsminga Velykų nuotaika, o koncer-tui pasibaigus prie kavos puodelio ir kitų skanėstų pabendrauti su svečiais iš Toronto ir pačiais mūsų ko-lonijos dainininkais.

Koncertas įvyks balan-džio 17 d., sekmadienį, 4 v.p.p. Dievo Motinos salėje. Bilietus galima gauti skam-binant Romui Apanavičiui (531-6995) ir Viktorui Ši-lėnui (531-8207). Bilietų kaina \$8 ir \$5.

RČK

Solistė Anita Pakalniškytė-
Puodžiūnienė

Solistas Jonas Vaškas

KUPROTIEJI

Kazys Blaževičius
technikos mokslų daktaras

Vienoje "Kranto" laidoje Lietuvos Seimo pirmininkas su jam būdinga šypsena vaizdžiai ir savikritiškai prisipažino esąs su kupra, atsi-nešta iš sovietinių laikų. Per daug nepergyvendamas dėl tos kupros, p. Č. Jursėnas patetiškai paklausė: "Pasakykit, ką po 1990.03.11 mes padarėme ne taip, kaip reikėjo, ką padarėm blogo Lietuvai?"

Tikiuosi, p. Č. Jursėnas neužpyks, kad aš pasinaudodsiu jo į apyvertą paleistu šmaikščiu žodeliu "kupro-

tas" ir pabandysiu atsakyti į jo pateiktą klausimą.

Kas gi nusipelno "garbės" vadintis kuprotaisiais? Įvairių šaltinių duomenimis, Lietuvoje būta apie 210 tūkstančių kompartijos narių. Prasidėjus atgimimui, absoliuti dauguma jų su džiaugsmu atsikratė gėdingos partinės maisto knygelės ir tapo normaliais savo krašto piliečiais. Juos vadinti kuprotais nėra pagrindo. Darbiečiais (LDDP nariais) persikrikštijo tik tie,

kurie tikėjo ir šiandien tebetiki, kad jie yra Dievo pateptieji savo tautiečių amžinam valdymui, kurie įsitikinę, kad jų genuose užprogramuotas universalus talentas bet kokiomis sąlygomis būti prie valdžios lovio. Todėl tuos "darbiečius", kurie, siekdami valdžios nesigėdija skelbti buvę tautos gelbėtojai, matyt ir reikėtų tituluoti kuprotaisiais.

Pasakėlės apie komunistų "nuopelnus" tautai nėra tokios nekalto ir primityvios, kaip atrodo iš pirmo žvilgsnio. Skleisdami šį mitą, kuprotieji nori pagrįsti savo moralinę teisę į tautos

valdymą. Jie puikiai suprantą, kad tokios teisės neturi dėl siaubingų komunistų nusikaltimų žmonijai, todėl tarsi senus drabužius keičia savo pavadinimus. Bet pakeitus valkatai skarmalus smokingu – jis netaps džentelmenu.

Parodykite nors vieną komunistą, kuris, gindamas Lietuvos interesus, dešimtmečius kankinosi gulaguose kartu su B. Gajausku, A. Svarinsku, V. Tamkevičiumi ir šimtais kitų Lietuvos patriotų, šiandien nesigiriančių, kad jie išgelbėjo tautą! Tokių nėra!

Minėtoje "Kranto" laidoje buvo jaučiama, jog p. Č. Jursėnas norėjo pasakyti, kad viskas, ką darė kuprotieji po 1990 m. kovo vienuoliktosios, buvo tik labai gerai, viskas skirta atgimusiai Lietuvai ir niekam kitam. Pabandykime prisiminti, ką gi "gero" kuprotieji padarė Lietuvai?

1990.03.11 tik išrinktas aukščiausios Tarybos pirmininku prof. V. Landsbergis valstybės interesų ir tautos santarvės vardan pakvietė savo pavaduotoju tuo metu žinomą veikėją A. Brazauską. Visų nuostabai A. Brazauskas kategoriškai atsisakė. Taikai ir bendradarbiavimui ištiesta ranka buvo atmesta. Kažkodėl mėgėjai postringauti apie tautos kiršinimą ir supriešinimą vengia prisiminti šį lemtingą momentą, kai kuprotųjų ambicijos pagimdė juose revanšo troškimą ir suskaldė tautą.

Iki Aukščiausiosios Ta-

rybos pirmininko rinkimų kuprotieji turėjo viltį, kad, persidažę ir apsiskelbę Tėvynės mylėtojai, jie (kaip nepakeičiamieji) išliks valdžioje. Deja, tada jų viltys žlugo. Žlugo todėl, kad per 50 metų tautoje susikaupusi neapykanta Kremliaus tarnams ir kitiems dvasios menkystoms kitaip ir negalėjo pasireikšti. Tai buvo pelnytas istorijos nuosprendis atgyvenusioms ir atgimusiai Lietuvai nebereikalingoms jėgoms. Šių dienų realijos tik patvirtina, kad tada buvo pasielgta teisingai. Deja, kuprotieji šį istorijos nuosprendį suprato savaip ir nuo pat pirmųjų nepriklausomybės atgavimo dienų pradėjo trukdyti atgimusios valstybės statybos darbą, pamažu paversdami jį valstybės griovimu. Šiandien tik su širdgėla galima pasvajoti, kokių rezultatu valstybės kūrime būtume pasiekę, jeigu nebūtų buvę jų trukdymų.

Prisiminkime 1990.03.12 Aukščiausios Tarybos pasiūlymą visiems asmenims, dirbusiems prieš koms Lietuvai tarnyboms, nutraukti bendradarbiavimą su jomis ir įsijungti į valstybės atkūrimo darbą. Kiekvienam buvo suteikta galimybė apsivalyti, grįžti į doros kelią. Ar daug kuprotųjų grįžo į šį kelią? Priešingai, būtent vengusieji doros kelio kuprotieji kuo toliau tuo garsiau pradėjo šaukti apie tautos skaldymą. Ši isterija jiems buvo būtina ruošiantis revanšui.

(Nukelta į 9 psl.)

Amerikos Baltų Laisvės lygos metiniame bankete Los Angeles, latvių kultūros centre kovo 19, dalyvavo Vokietijos ir Danijos konsulai, islandų, lenkų, vengrų bendruomenių atstovai ir per 150 Amerikos baltų. Pagrindinę kalbą pasakė ir į klausimus atsakinėjo specialiai iš Rygos atvykęs Latvijos krašto apsaugos ministras Valdis Pavlovskis.

Nuotraukoje: Prie vaišių stalo (iš kairės) Danijos konsulas su žmona ir Vokietijos konsulas su žmona. Abu pasakė Baltijos valstybėms labai palankias kalbas.

A. Jerumano nuotr.

NE KIEKVIENAM LEMTA SAU LAIMĘ NUKALTI

(Ispūdžiai perskaičius prof. dr. Alfonso Eidinto knygą "Slaptasis lietuvių diplomatas")*

Visi, kurie bent kiek domisi Lietuvos istorija, neabejoju, yra susipažinę su "Aušros", "Varpo" ir vėlesnio laikotarpio lietuvių švie-suomenės atstovais, ruošusiais pamatus Lietuvos nepriklausomybės paskelbimui 1918 m. Literatūroje taip pat išsamiai aprašytos jau Nepriklausomos Lietuvos vadovų bei diplomatų pastangos įtvirtinti Nepriklausomybę tarptautiniu mastu, pasibaigus Pirmajam pasauliniam karui. Tai visiems gerai žinomos asmenybės. Visų pirma, tai Nepriklausomybės Akto signatarai, pirmųjų Vyriausybių ministrai, įvairių derybinių delegacijų vadovai ir nariai, kiti valstybiniai veikėjai, at-sikuriančios kariuomenės

vadai.

Tačiau apie vieną asmenį, kuris, galima sakyti, pradedant "Varpo" gadyne ir beveik iki lemtingųjų 1940-jų, nepaprastai aktyviai reiškėsi politinėje arenoje ir jos užkulisiuose, apie Juozą Gabrielį, tikriausiai mažai kas yra girdėjęs ar skaitęs, o jeigu ir skaitęs, tai tik pavienių jo amžininkų prisiminimų nuotrupas, kurios, beje, dažniausia būdavo daugiau neigiamos, išskyrus 1990 m. "Moksle ir gyvenime" atspausdintą kiek didesnę J. Skiriaus straipsnį "Pirmasis XX a. Lietuvos diplomatas Vakaruose". Bėt čia vėlgi neišvengta vienapusiškumo, tik jau į kitą pusę. O vis tik tai, tokios istorikų užmaršties, tiksliau kalbant, turbūt, reikėtų sakyti ignoravimo, šis žmogus vargu ar nusipelnė. Tą parodo prof.

dr. Alfonso Eidinto, dabartinio Lietuvos ambasadoriaus JAV, 1992 m. Vilniuje išleista knyga "Slaptasis lietuvių diplomatas".

Jau pirmi knygos puslapiai, kuriuose pateikti dar tik gimnazisto, bet jau politinio tremtinio, J. Gabrio biografiniai duomenys, suintriguoja skaitytoją. Nejučiomis smelkiasi klausimas – o kaip gi buvo vėliau? O vėliau buvo tikrai labai daug įdomaus, netikėto ir net kartais sunkiai įsivaizduojamo.

Atpasakoti knygos turinį vargu ar reikia, nes tai padaryti geriau už autorių tikrai nesugebėsiu. Galima tik tiek pasakyti, kad knygoje aprašyta ir dokumentais pagrįsta nepaprastai įdomaus mūsų tautiečio gyvenimo istorija. Viena-reikšmiškai atsakyti ko J. Gabrio gyvenime buvo daugiau, - patriotiškumo ar savanaudiškumo - sunku. Tačiau gi, nedvejojant, galima tvirtinti, kad savo laiku jis atliko didžiulį ir labai

naudingą propagandinį darbą, garsinant Lietuvą užsienyje. Šitai patvirtina savo atsiminimuose ir jo amžininkai, to meto Lietuvos politikos veikėjai bei diplomatai.

Nedrįsčiau pareikšti griežtos nuomonės apie šį asmenį net ir perskaitęs aptariamą prof. A. Eidinto knygą. Tai ištis tiek įvairiapusė ir tiek prieštaringa asmenybė, jog net ir pats knygos autorius, taip pavadintoje, knygos antroje pabaigoje, kelia klausimą – "Kaip pasverti žmogaus gyvenimą? Ypač tokio žmogaus, koks buvo Juozas Paršaitis - Gabrys - de Garliava - Koiferis - Stonis?"

Pirmas lietuvių politikas žinomas užsienyje.

Pirmas slaptasis lietuvių diplomatijos pradininkas ir jos didmeisteris.

Ir toliau: "...argi jis vienas kaltas, kad jo protu, patirtimi, žiniomis ir pažintimis Lietuva vienu metu nebenerėjo naudotis?"

planavo - prezidentas, ministras pirmininkas, užsienio reikalų ministras, Lietuvos atstovas prie Tautų Sąjungos...

Tačiau diplomatas turi dirbti ne siekdamas asmeninių tikslų, o gindamas valstybės interesus; deja, J. Gabrys šito niekaip negalėjo sau pritaikyti, nes jam Lietuvos valstybė tai buvo jis."

O štai, kaip apie J. Gabrielį parašyta G. Galvos knygoje "Ernestas Galvanauskas. Politinė biografija" (Chicago, 1982):

"Jis pasižymėjo energija, politine publicistika, vaizduote, ryžtu, garbės troškimu ir išdidumu. Buvo nepaprastai mandagus, salonų liūtas; sugebėjo greitai pažintis užmegsti ir panaudoti jas savo reikalams. Kalba ir elgsena mokėjo atkreipti kitų dėmesį. Stiprius sparnus turėjo aukštai kilti, bet nepažinimas tikrovės, silpni stabdžiai ir nepaprastas įtaringumas pažeidė jo pusiausvyrą. Sudaviška aistra nepamiršti nuoskaudos jį blaškė ir žlugdė."

* Alfonsas Eidintas - Slaptasis lietuvių diplomatas. Istorinis detektyvas. Valstybinis leidybos centras, Vilnius, 1992.

VEDYBINIO GYVENIMO AUKSINĖS SUKAKTUVĖS

Buvę ilgamečiai Clevelando gyventojai Dr. Danielius ir Roma Degėšiai 1994 metų vasario mėn. 12-tą dieną atšventė vedybinio gyvenimo 50-ties metų sukaktį St. Peterburgo mieste, Floridoje. Tą proga sūnus Dr. Gintaras ir Rūta Degėšiai savo gražiose namuose suruošė tėveliams didelę staigmeną – pobūvį, į kurį buvo pakviesti giminės ir tėvelių artimi draugai.

Laimutė R. Švarcaitė

Nuotraukoje Dr. Danielius ir Roma Degėšiai stovi giminių tarpe, kurie susirinko atšvęsti vedybinio gyvenimo 50-ties metų aukštinį jubiliejų.

(Atkelta iš 2 psl.)

rūmus pravedė vos 46 atstovus, o į senatą – 31. Komunistai, susijungę su socialistais ir pasivadinę "progresyviaisiais", atstovų turės 213, o senatorių – 122. Opozicija gan stipri, vyriausybę sudarinėjant teks ieškoti paramos tarp nepartinių ir tarp mažųjų regioninių partijų atstovų. Jie senate sudaro 10, o atstovų rūmuose 6.9 proc.

TRUMPAI

* Kovo pabaigoje Maskvoje penkias dienas viešėjęs Tarptautinio Valiutos Fon-

Iš visur apie viską

do direktorius Michael Camdessus derėjosi su premjeru Černomyrdin, ragino paskubėti įgyvendinti pažadėtas finansų reformas. Baigęs derybas, fondo direktorius pažadėjo Rusijai pusantro bilijono dolerių paskolą. Rusijai patarė: kovoti su infliacija, paskubinti mokesčių rinkimą, svarbiausia, nespausdinti daugiau rublių jei jų pritrūksta biudžeto įgyvendinimui.

* Demokratinėse pasaulio valstybėse moterų teisės dar vis nėra lygios su vyrų

teisėmis. Moterų organizacijos vis dar kovoja, siekdamos vienodų atlyginimų už atliekamą tą patį darbą. Nelygus traktavimas ypač matosi politinėje srityje, seimuose ir parlamentuose. Tokiose demokratinėse tvirtovėse, kaip JAV-se, Kongrese moterys sudaro tik 5.3 nuoš. atstovų. Moterys Britanijos parlamente – 6.3% Kanadoje – 9.9%. Penkiose arabų valstybėse parlamentuose nėra nė vienos moters, tas pats Papuoje, Naujojoje Gvinėjoje. Daugiausia mote-

rų yra Skandinavijos parlamentuose, net Danijoje moterys sudaro 29 nuoš. parlamento narių. Po Danijos eina Trinidadas ir Tobago su 16.6 nuoš. moterų. Seka Vokietija, Naujoji Zelandija ir Šveicarija su 14 nuoš.

* Rusijoje veikia apie 2,000 bankų. Vyksta nemaža konkurencija dėl piliečių indėlių pritraukimo. Maskvos "Sberbank" vadovybė nutarė ruošti banko tarnautojų kursus, kuriuose, vadovaujant psichologei Margaritai Žukovai, dėstomas mandagumo kursas. Tarnautojos mokosi, kaip gražiai pasitikti klientą, kaip su juo atsisveikinti. Viena banko elgesio mokytoja Elena Šmeleva pasakė, jog užtruks visa generacija, kol tarnautojos išmoks paklausti: "Kaip jums einasi?", kol išmoks šypsotis.

* Socialistų valdomoje Ispanijoje automobilių pramonė per praėjusius dešimtmecius buvo išaugusi į penktą vietą savo didumu visoje Europoje. Tačiau, darbininkams išsikovojus didesnius atlyginimus, tarptautiniai automobilių gamintojai pradėjo iš Ispanijos bėgti. Fabrikus jau uždarė Volkswagen ir Nissan Motor bendrovės.

* Prancūzijos Air France keleivinių lėktuvų bendrovė buvo investavusi 30 mil. dolerių į Čekijos oro liniją CSA. Įvyko nesutarimai dėl tos linijos administravimo. Prancūzai pardavė savo akcijas Čekijos vyriausybei už 27 mil. dol. ir iš to biznio pasitraukė.

* Kovo 22 d. Alžire įvyko didelės demonstracijos, kuriose žygiavo daug moterų. Jos protestavo prieš fanatikų musulmonų terorizmą. Alžire vakarietiškai apsirengusios moterys bijo pasirodyti, ypač jei jos pasidaro lūpas. Vadinamieji fundamentalistai jas tiesiog žudo gatvėse. Šiemet nužudyta 15 žmonių. Alžire įsisteigė Laisvųjų jaunų alžirėčių grupė, kuri paskelbė, kad už kiekvieną nužudytą merginą bus nušauta 20 barzdočių fundamentalistų, kurie giriasi giną islamą nuo užsieniečių netikėlių.

* Birželio 6 Vakarų sąjungininkai planuoja paminėti Normandijos pakraščio puolimo 50 m. sukaktį. Vokiečių koncleris Kohl į šią sukaktį nebuvo pakviestas. Komentatoriai mano, kad tas "užmiršimas" prisidėjo prie Vokietijos – Prancūzijos santykių atšalimo. Prancūzų spauda mano, kad Vokietija, atgavus savo rytines provincijas, ketina daugiau dėmesio kreipti į Rytų Europą.

Kanadoje grupė veteranų parašiutininkų, kurie dalyvavo Normandijos išsikėlimo veiksmuose, labai užsigavo, kai jiems, besiruošiantiems dalyvauti minėjime, buvo atšaukti viešbučių kambariai. Paaiškėjo, kad patalpos buvo perleistos JAV televizijos reporteriams.

* Saudi Arabija įsivedė gan daug kainavusių bevielio televizijos kanalo sistemą. Ji leis gyventojams pagauti tik valdžios leidžiamas stotis. Karaliaus dekretas numato dideles baudas tiems, kurie bandys gaudyti valdžios draudžiamas TV bangas. Leidimai tokioms stotims kainuos nuo 26,999 iki 133,000 dol. Dekretas sako, kad programos "turės derintis su valstybės religinėmis ir socialinėmis vertybėmis. Kritikai sako, kad tokia tvarka paprastai yra vadinama "cenzūra".

* Palestinos Laisvinimo Organizacija sutinka atnaujinti taikos derybas su Izraeliu, jei tas privers išsikraustyti iš Hebrono miesto 415 ten nelegaliai apsigyvenusius žydų.

* Meksikoje žuvus kandidatui į prezidento vietą Donaldso Colosio, valdančioji partija kandidatą iškėlė buvusį švietimo ministrą Ernesto Zedillo.

Ir pagaliau dar viena nuomonė apie prof. A.Eidinto knygos herojų. Tai žinomo mokslininko, Wisconsin universiteto istorijos profesoriaus A.E.Seno, tyrinėjusio J.Gabrio veiklą, pastaba šios knygos recenzijoje:

"Juozo Gabrio gyvenimą nagrinėdami mes susiduriame su mistifikacijos ir demistifikacijos dalykais. Gabrys buvo prieštaringa asmenybė. Jis pats siekė toks būti, kad sukūręs klaidingos informacijos apie save sistemą, supainiotų oponentus ir bendraminčius."

"... Jis garbino savo pasiekimus, jis falsifikavo kai kurias istorijas ir galų gale pats atsitrenkė į savo melą. Žmogus ėmęs pinigų iš vokiečių, tarnavęs prancūzams, džiaugęsis JAV saugumo pareigūno Aleno V.Daleso globa, žmogus, kuris atvyko į Kauną 1919 kartu su prancūzų misija ir kuris siūlė savo paslaugas Kapsukui, negalėjo surasti pritarimo Lietuvos visuomenėje. Tik savo vaizduotėje jis galėjo toliau daryti

įtaką Lietuvos reikalams."

Taigi, apie tokį žmogų pasakojama knygoje, kuri parašyta labai gyvai ir todėl lengvai skaitoma. Autorius ją pavadino "Istoriniu detektyvu". Bet tai tiesa tik iš dalies. Knygos turinys iš esmės nėra detektyvinis, tačiau daugelyje vietų pasakojama apie tokius dalykus, kuriuos išnarplioti ne visada sugebėtų ir labai patyrę kriminalistai. Pvz., plačiai to meto Lietuvos spaudoje nuskambėjusi istorija apie J. Gabrio ir A.Voldemaro konfliktą ir bylą. Peršasi išvada, kad šiuo atveju, kaip liaudies išmintis sako, – "atitiko kirvis kotą."

Manau, jog nenusižengsiu tiesai teigdamas, kad knyga tinka labai plačiam skaitytojų ratui. Joje naudingų žinių aptiks mokslininkas ir savo smalsumą patenkins kiekvienas Lietuvos istorija besidomintis žmogus. Nenusivils ja, pagaliau, ir nuotikinio žanro mėgėjai. Bet svarbiausia, manyčiau, šią knygą labai pravartu būtų dėmiai perskaityti daug-

liui šiuodienų Lietuvos veikėjų, laikančių save įžymiais politikais ir nepakeičiamais valstybininkais, o iš tikro besančiais tik menkais politikieriais, kurių galvos kaip vėtrungės be perstojo kryptuoja į visas puses, vienintėlį tikslą teturėdamos – kuo geriau įsitvirtinti prie, taip vadinamo, valdžios lovio. Sąžinė jų šiuo atveju visai nekankina. O be reikalo. Knygoje pateikti faktai perspėja – likimas už tai dažniausia baudžia negailėstingai. Tai liudija ir J.Gabrio – grafo de Garliavos istorija. Galbūt, paskaitę tą istoriją, tokie veikėjai atras joje ir savo portreto kai kuriuos bruožus ir tada pabus juose visą laiką marintas sąžinės gemalėlis. Pagaliau, gal tai privers juos bent rimčiau susimąstyti...

Apie kalbos taisyklumą ir kitus tos srities klausimus, nebūdamas kalbininku, nedrįstu kalbėti. Bet visgi galvočiau, kad itin didelių nuodėmių autorius čia taipogi nepadarė, o palyginti negausios korektūros

klaidos ypatingai į akis nekrenta. Žinoma, geriau būtų, jeigu jų nebūtų iš viso. Bet visgi vienas, galbūt, kai kam antraeilu atrodantis, dalykas negali likti nepastebėtas. Tai, sakyčiau, daugiau negu prastoka spaudos kokybė, nevykęs įrišimas, blogas popierius ir ne per daug patraukli akiai knygos išorė. O kaip norėtusi, kad viskas būtų puiku!

Nemanyčiau, jog J.Gabrio gyvenimo ir veiklos istorijos nagrinėjimas šiuo leidiniu užbaigtas. Atrodo, kad dar nemažai joje baltų dėmių, laukiančių objektyvaus istorikų įvertinimo. Reikia tikėtis, kad prof. A.Eidintas dar netarė paskutinio žodžio šiuo klausimu. Todėl belieka tik palinkėti jam geriausios kloties jo darbuose ir gyvenime.

Gaila, kad knyga platinama tik Lietuvoje. Todėl, norintiems įsigyti ją čia, tektų kreiptis į ten gyvenančius gimines ar pažįstamus.

Anicetas Bundonis

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

REMKIME JAUNIMO KONGRESĄ

Pasirinkę šūkį "Daug Gimtinių – Tėvynė Viena!", šio Kongreso ruošėjai siekia įvertinti mūsų, kaip už Lietuvos ribų gyvenančių lietuvių, ypatingą istoriją ir savytas lietuviybės išlaikymo bei puoselėjimo sąlygas. Jauniui, negimusiam ar neaugusiam Lietuvoje, tai ypač aktualūs klausimai, nes tai padeda jaunam žmogui suprasti – kas aš esu? Ko siekiu?

Aštuntasis PLJ Kongresas dar reikšmingas dėl to, kad pirmą kartą toks jaunimo sąskrydis prasideda pačioje Tėvynėje. Kongresas bus sudėtinė ypatingos "jaunatviškos vasaros" dalis. 1994 m. liepos mėnesį Vilniuje šalia Kongreso vyks Pasaulio lietuvių dainų šventė, ateitininkų kongresas, skautų stovyklos bei kiti labiau įprasti, bet tiek pat reikšmingi lietuviško jaunimo ir liaudies meno puoselėjimo sąskrydžiai.

Negaliu nepaminėti ir dar vieno svarbaus šio artėjančio Kongreso reiškinių. Jo metu bus sekama Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pavyzdžiu – Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos nariai taps lietuvių jaunimas iš devynių Rytų Europos bei buvusios Sovietų Sąjungos

kraštų. PLB ir PLJS remia šių naujų mūsų pasaulinės šeimos narių dalyvavimą visame Kongrese.

Šis Kongresas turi plačios lietuvių visuomenės paramą. Jo rengėjai jau metai dirba kartu su PLB išeivijos organizacijomis, siekdami užtikrinti renginio sėkmę. Kongresą ramia ir Lietuvos vadovybė, Švietimo ir kultūros ministerija bei visuomeninės organizacijos, suteikdamos materialinę ir kitokią paramą.

Jūsų krašto jaunimas jau ruošiasi Kongrese dalyvauti. Visuose didesniuose lietuvių išeivijos telkiniuose jau išrinkti jaunimo atstovai, kurie savo bendraamžių vardu nagrinės PLJS ir išeivijos ateitį Londone vykšančiose Studijų dienose. Šiems jauniems, būsimiems Bendruomenės rėmėjams ir vadovams turime parodyti savo paramą ir jų rūpesčių supratimą.

Todėl PLB valdybos vardu kviečiu Jus ir Jūsų krašto valdybą aktyviai remti savo jaunimo pastangas dalyvauti šiame Kongrese. Paremkite mūsų jaunimą!

Jus gerbiantis,

Bronius Nainys

NEW YORKAS ANTROJE ŽIEMOS PUSĖJE

P. Palys

Dideli šalčiai ir siautūsios sniego pūgos per visą žiemą New Yorke lietuviško judėjimo visiškai užpusyti nepajėgė.

VIRGO CHORO KONCERTAS

Amerikiečių iškviestas į JAV buvo atvykęs Vilniaus universiteto studentų VIRGO choras. Ta pačia proga choras apsilankė ir keliuose lietuviškuose telkiniuose.

Pirmasis VIRGO choro koncertas įvyko vasario 7 d., Kultūros Židinyje. Programoje buvo girdimos lietuvių liaudies, lietuvių ir svetimų kompozitorių sukurto dainos. VIRGO choras, kuriame dainuoja 33 choristės, techniškai labai gerai paruoštas. Išlyginti balsai darniai skambėjo. Kadangi choras buvo atvykęs koncertuoti amerikiečių visuomenei, atsižvelgiant į tai, ir programa buvo atatinamai sudaryta. Kultūros židinyje VIRGO choro koncerto klausėsi apie 350 asmenų. Iš jų daugumai koncertas gilesnio išpūdžio nepaliko.

VIRGO choro vadovė ir dirigentė Rasa Gelgotienė.

Koncertą rengė LB NY apygardos Queens apylinkės valdyba.

VASARIO 16-toji

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 76-ji sukaktis buvo minima vasario 20 d. 11 val. Iškilmingas Mišias, kartu su kitais trimis kunigais, aukėjo ir pamokslą pasakė vyskupas Paulius Baltakis, OFM. Giedėjo parapijos bažnytinis choras vadovaujamas Gintarės Bučauskienės.

Trečią val. po pietų minėjimas buvo tęsiamas Kultūros Židinyje.

Įvadinį žodį tarė Tautos Fondo valdybos pirmininkas Aleksandras Vakselis.

Invokaciją, savo sukurtais poezijos žodžiais, skaitė kun. dr. Leonardas Andriekus, OFM.

Sveikino Lietuvos ambasadorius prie Jungtinių Tautų Anicetas Simutis ir generalinio konsulo Lino Kučinsko vardu, kuris su pasakaita buvo išvykęs kitur, sveikino konsulas Darius Gaidys.

Pagrindinę kalbą pasakė svečias iš Chicagos advokatas Povilas Žumbakis.

Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos vaikų choras dainuoja koncerte "Mes ateitis – rytojaus viltis" 94.03.26 d.
VI. Bacevičiaus nuotr.

DALYVAUKIME PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESE!

(Kainų nuolaidos iki 25%, pasirinkite 9, 11 arba 19 dienų programą)

(Springfield, VA 1994 m. kovo 17 d.) "Daug Gimtinių – Tėvynė Viena!" Tokiu šūkiu tęsiasi paruošiamieji darbai Aštuntajam Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresui (PLJK). Norėdami užtikrinti kiek galint gausesnį lietuvių jaunimo dalyvavimą šiame aštuntame pasauliniame sąskrydyje, PLJK Ruošos Komitetas su džiaugsmu praneša, kad Kongreso kainos sumažintos net 25 procentais!

Atsižvelgiant į daugelio Pasaulio Lietuvių jaunimo Sąjungos (PLJS) narių nuomonę, nutarta programos dalį Lietuvoje pratęsti, atšaukiant laivo kelionę Baltijos jūra. Deja, nebegalėsime aplankyti Latvijos ir Estijos, tačiau turėsime papildomo laiko geriau pažinti Tėvynę ir bendrauti su jos žmonėmis. Šis sprendimas taipogi sudarys galimybę Rytų Europos ir buvusios Sovietų Sąjungos kraštų lietuvių jaunimui gausiau dalyvauti visoje Kongreso programoje, suteikiant Vakarų kraštų jaunimui geresnę progą artimiau susipažinti su šiuo, pirmą kartą Kongrese dalyvaujančiu, jaunimu.

Kongreso Lietuvos programa (liepos 11-21 d.d.) – tai unikali proga jaunimui

susipažinti su tikroju Lietuvos gyvenimu. Nebūsime vien turistais, o turėsime progą pamatyti savo tėvų bei senelių žemę šiandieninio Lietuvos jaunimo akimis. Darbo būreliuose bendrausime su savo profesijos kolegomis arba savo specialybės studentais; praleisime dieną Lietuvos kaime ir susipažinsime su jo gyventojais, išjungsime į labdaros bei savanoriškos veiklos darbus. Bus ir progų pasilinksinti, pažinti Lietuvos kultūrinės vertybes bei senovės papročius. Praleisime "pagonišką vakarą" Trakuose, bus folkloro vakarėlis. Prieš išvykstant į Londoną turėsime progos pailsėti Baltijos pajūryje – Juodkrantėje, apmąstyti Lietuvoje įgytas žinias, pasiruošti Studijų dienoms bei atsiveikinti su Lietuva jos paskiškoje gamtoje.

Toliau, Londone vyks Studijų dienos atstovams, įvairios ekskursijos dalyviams bei turistams (liepos 21-29 d.d.). Visi kartu susiburs Kongreso uždarymo iškilmėms kurios vyks Lietuvių Sodyboje – Headley Park. Šio Kongreso Studijų Dienos bus neeilinės, nes sulauksime atstovų iš Rytų Europos bei buvusios So-

viėtų Sąjungos kraštų ir prisimsime jų naujai įkurtas Jaunimo Sąjungas į didėjančią PLJK šeimą.

Skubėkite registruotis – Kongrese dalyvaujančių skaičius ribotas! Kongreso registracija pratęsta iki 1994 m. gegužės mėnesio 1 d. Naujos kainos: Atstovams \$1385 JAV dolerių; dalyviams ir turistams nuo \$525 iki \$1905 JAV dolerių, priklausomai nuo dalyvavimo kategorijos ir pasirinktos programos. Atpigintus lėktuvo bilietus iš visų PLJS kraštų į Vilnių ir namo iš Londono galima įsigyti per PLJK oficialią kelionių agentūrą TRANSEAIR (tel. 1-800-666-4901 skambinant iš visų JAV miestų, 202-362-6100 iš kitų kraštų).

Dėl papildomos informacijos bei registracijos anketų skambinkite / faksuokite 703-569-5370 arba rašykite: PLJK Ruošos Komitetas, ATTN: Registracijos Informacija, P.O. Box 2812, Springfield, VA 22152-0812, USA. PLJK ir PLJS yra pelno nesiekiančios organizacijos.

Stebėkite spaudą – reklamomis, straipsniais bei nuotraukomis nuolat informuosime Jus apie Kongreso ruošos eigą.

Meninę dalį atliko solistė iš Lietuvos Asta Kriščiūnaitė, pianistas William Smiddy ir New Yorko tautinių šokių ansamblis "Trypinis", kuriam vadovauja Jadvyga Matulaitienė.

Minėjimą uždarydamas NY ALTO skyriaus pirmininkas Vacys Steponis pranešė, kad Lietuvos atstatymo reikalams aukų buvo gauta virš 5000 dolerių.

Minėjimą rengė Tautos Fondas, LB NY apygardos valdyba ir NY ALTO skyrius.

KAZIUKO MUGĖ

New Yorko skautų ir skaučių suruošta kasmetinė Kaziuko mugė įvyko kovo 6 d., abejose Kultūros Židinio salėse. Mugė buvo pradėta kreipiant žvilgsnį į Aukščiausiąjį, prašant palaimos skautiškam jaunimui.

Didžiojoje Židinio salėje, prie Mišioms paruošto stalo, šv. Mišių auką atnšavo ir pamokslą pasakė skautų kapelionas kunigas dr. Kornelijus Bučmys.

Po Mišių vyko trumpa skautų programėlė. Atrišus dviejų tautinių juostų maz-

gą, mugę atidarė Atlanto rajono skautų atstovė Aldona Pinch. Po to buvo "prekiaujama". O "prekių" pasirinkimas buvo didelis. Gerimantas Penikas, sportininkų kambaryje, rodė vaizdajuostę iš 1993 metų Palangoje įvykusios Jubiliejinės skautų stovyklos.

Apatinėje Židinio salėje buvo vaišinamasi skaučių ir jų mamų pagamintais valgiais, kava ir kitais skanumynais.

Skaitykite ir platinkite
DIRVA

Vladas Vijeikis

LOTERIJA

Mano draugas Florijonas yra labai smarkus lietuviškas patriotas. Išgirdęs ką blogo apie lietuvius taip, įsiskarščiuoja, kad sulaužytų kelias kėdes, jeigu žmonos nebijotų ir medžiaginių nuostolių taip pat ne privengtų. Bet šiaip jau linkęs į ginčus iki kraujo. Nors dar nei karto nepraliejome. Taigi, aną kartą jis man sako:

– Tu per daug puldinėjai dabartinį Lietuvos prezidentą. Tai šen tai ten kaišioji jam špilkas.

– Aš tik pakeičiau rolę. Anais laikais "Laisvė", "Naujienos", o retkarčiais ir "Draugas" keikė Lietuvos prezidentą Smetoną. Tad aš dabar toje tradicijoje. Turi ką nors keikti.

– O kam tau keikti? Būtum gyvenęs Lietuvoje su tavo gabumais būtum buvęs komisarų. Komunistų partijos vadu.

Man patiko jo atkreipimas dėmesio į mano gabumus, tad sakau:

– Na, bet matai, kaip įvyko. Nei aš nei tu netapome komisarais.

– Gyvenimas tai kaip loterija. – filosofiskai nusiteikė Florijonas – ištrauki laimingą bilietą ir gyveni džiūgaudamas.

– Tad kokią tu loteriją laimėjai?

– Laimėjau, kad nereikėjo pakloti savo kaukelių Sibiro ledynuose. Kad nereikia su buvusiais sribais viename suole sėdėti. O komunistai du kartus pralai-

mėjo. Pirmą kartą, kada susidėjo su komunistų partija diriguojama iš Maskvos. Tai tėvynės išdavimas. Antrą kartą kai išdavė komunistų partiją. Koks bus trečias kartas?

Taip mums besikalbant pasirodė Florijonienė. Labai gražia gėlėta suknele, kuri labai ryškino visus jos kūno duomenis. Greit nukreipiau savo žvilgsnį į lentynas, kad Florijonas ko nors negero neįtartų, o ji klausia:

– Apie ką čia plepate?

– Apie loteriją.

– Tik dabar televizijoje pranešė, kad Illinojaus loterija pasiekė trisdešimt milijonų.

– Tai ko mes čia sėdime? Vaziuojam pirkti bilietų! – riktelėjo Florijonas.

Bevaziuojant į loterijos būstinę dar kartą žvilgtelėjau į Florijonienę ir nutariau, kad ji iš tų moterų, kurios žino ką reikia rodyti ir ko nedarodyti. Tai yra me-
nas, kurį tik moterys žino.

APIE STRAIPSNIUS

Dabar didelis antplūdis spaudos iš Lietuvos. Keli šimtai leidyklų užverčia Amerikos išeiviją įvairiais leidiniais. Nestokoja ir pornografijos. Šioje srityje Lietuva vejasi Ameriką dideliais šuoliais. Bolševikai gyrėsi, kad pralengs Ameriką, bet jiems nepavyko. O Lietuvos spauda atrodo įvykdys paveldėtus bolševikinius uždavinius.

Bet daugiausia stebina rimtosios spaudos straipsniai. Žmogelis, išaukęs

"Dirvos", "Draugo" paunksnėje, niekaip negali suprasti tų ilgų ir moksliškai apsimetusių straipsnių. Skaityk iš galo ar iš pradžios ir nežinai, ką autorius savo ilga gražbilyste norėjo pasakyti. O jis kalba daug, savo kalbą išmargindamas įvairiais nesusprantamais žodžiais, kurie turėtų reikšti jo didelį išsilavinimą tarptautinėje plotmėje. Tokius straipsnius skaitant reikia pasikloti kelis žodynus šalia ir dažnai vartalioti. Bet kai kurių net žodyne nerasi. Gal tai naujadaras. Ir taip pusėje straipsnio sustoji. Gaila. Gal gale kas nors gero.

ŽYGDARBAI

Mūsų tautiečiai sugalvoja įvairių žygių. Vieni per jūras plaukia, kiti į aukštus kalnus lipa, dar kiti slidinėja kažkur apie Aliaską. Reikia dar vieno stipraus žygio. Sudaryti žodyną, kurio pagalba galima būtų suprasti ką tie lietuviški mokslinčiai nori mums pasakyti.

Liūdnai nuleidus galvą gal reikės prisipažinti, kad tiesą sakė bolševikinė spauda, kad mes esame atplaišos išmesti į istorijos šiukšlyną. Kaip graudu.

Liūdnai graudu, o gal net juokinga, kad visų tų pramuštgalviškų kelionių pabaiga yra Chicaga. Mat čia yra dideli kalnai dolerių, marios žaliukų ir sniegai nukloti doleriniais ženklais. Laiminga ta Chicaga.

Bet meskime tuos graudzius juokus. Duokite mums žodyną, kad galėtumėm savo brolius suprasti. Čia tai žygdarbis.

šmeiziko darbą. Kiršinti žmones, kelti įtampą visuomenėje pačiu sunkiausiu Lietuvai metu, kai Kremlius kasdien vis grėsmingiau mosavo vėzdu, buvo tolygu išdavystei. Tačiau tai buvo naudinga revanšo siekiantiems kuriems principas – kuo blogiau, tuo geriau – visad buvo prie širdies.

Žiūrėdamas į besisypsantį p. Č. Juršeno veidą ir klausydamasis jo gražbilyščių, tikėjau išgirsti paaiškinimą, kodėl po G. Vagnoriaus Vyriausybės nuvertimo, kai kuprotieji pradėjo "užsakinėti muziką", prasi-dėjo toks katastrofiškas pragyvenimo lygio smukimas. Juk G. Vagnoriaus valdymo metu Lietuva gerokai lenkė Latviją ir Estiją ekonomikos reformomis, atlyginimų dydžiais ir jų augimo tempais. Šiandien, valdant kuprotiesiems, pa-

ATVYKO VIENUOLYNO VIRŠININKĖS IŠ LIETUVOS

Šv. Kazimiero vienuolyno viršininkė Pažaislyje Sesuo Jonė Budrytė ir jos pavaduotoja – Sesuo Simona Žiūraitytė kovo 27 d. atvyko į Chicagą ir čia apsistojo šv. Kazimiero vienuolyne, kur išbus porą mėnesių. Vėliau yra numatomas jų susitikimas su lietuviškąja visuomene, kurio metu jos papasakos apie atgaivintą kazimieriečių veiklą mūsų tėvynėje.

DAR VIENA FOTOMENININKO ALG. KEZIO PARODA

Pasižymėjęs fotografas Algimantas Kezys su savo paroda, pavadinta "The songs of Songs" (Dainų daina") pasirodys North Central kolegijos (320 E. School Ave.,) Oesterle bibliotekos galerijoje. Ši paroda bus atidaroma balandžio 11 d. ir tęsis iki balandžio 30 d. Susitikimas su Fotomenininku A. Keziu ten bus balandžio 17 d. nuo 3 iki 4 val. p.p. Čia laukiama gana daug studentų ir publikos iš amerikiečių tarpo. (e.š.)

CICEROJE PRIE CHICAGOS SUDEGĖ DU NAMAI IR KETURI ŽMONĖS

Kovo 10 d. ankstyvą rytą Cicero lietuvių kolonijos ri-

bose sudegė 2 namai ir viename iš jų gyvenusieji 4 žmonės – tėvai ir mažamečiai vaikai. Juos surasti užtruko daugiau negu 3 valandas ir jų atpažinimas užtruko kelias dienas, nes iš jų mažai kas buvo belikę. Gaisras įvykęs, kaip skelbiama, dėl blogo elektros sujungimo.

Kadangi namai buvo mediniai, tai jie supleskėjo per pusvalandį, nors ugniagesiai atvyko, palyginus, gana greitai. Tačiau jie nedaug ką galėjo padaryti: jie išgelbėjo dar du šoninius namus, kurių vieną turbūt, irgi reikės nugriauti.

Šie lietuvių, dar gerokai prieš I-ji pas. karą statytieji, namai buvo vieni iš pirmųjų pastatų tada, dar tik Cicero miesto užuomazgoje. Šie pastatai yra netoliese lietuvių šv. Antano bažnyčios ir mokyklos, kuri jau porą metų yra tuščia, nes buvo nuspręsta ją uždaryti.

Taigi, kadaise buvusi skaitlinga ir veikli Cicero lietuvių kolonija jau baigia sunykti, nors sekmadieniais lietuvių statytoje (bet iš jų rankų jau išslydusioje) bažnyčioje dar yra laikomos pamaldos lietuvių kalba. Nežiūrint, kad dabartinis ne lietuvis klebonas mūsų tautiečiams yra palankus neaišku, kaip ilgai ir tas tęsis, (e.š.)

KUPROTIEJI

(Atkelta iš 6 psl.)

Savo esme labai humaniškas buvo patriotų siūlymas Aukščiausiąjai Tarybai priimti desovietizacijos įstatymą. Toks įstatymas būtų nubrėžęs juridinį kelią, kuriuo einant, daug nusikaltusiųjų Tėvynei būtų galėję grįžti į dorų žmonių tarpą. Ar tai nebuvo kvietimas santarvei ir vienybei? Deja, įstatymo projektą palaidojo tie, kuriems nei vienybė, nei santarvė niekad nebuvo reikalinga, kurie nuo seno buvo įpratę nusispjauti į Lietuvos interesus.

Sukėlę globalinį triukšmą dėl desovietizacijos įstatymo, kuprotieji bei jų talkininkai suorganizavo ir triukšmingą spektaklį apie V. Čepaitį. Kiek Aukščiausiosios Tarybos, kiek dabartinio Seimo narių buvo KGB agentais? Kiek kuprotųjų

buvo, o gal dar ir šiandien yra tokiais agentais, vargu ar kada sužinosime...

Kuo V. Čepaitis konkrečiai nusikalto valstybei, tautai, atskiriems žmonėms? Duok Dieve, kad visi Seimo nariai, atsisakę pateikti žinias apie savo praeitį, būtų tiek nusikalte, kiek žinome apie V. Čepaitį. Vargu ar jis yra daugiau nusikaltęs Tėvynei nei kiekvienas kuprotasis. Triukšmas apie jį buvo reikalingas visoms tamsiosiomis jėgom, ypač Krekliui, nes tas propagandinis triukšmas kompromitavo Sąjūdį, jo ir valstybės vadovybę, silpnino Lietuvą ir ruošė kelią revanšo siekiantiems jėgoms. Šiai bolševikinio tipo atakai prieš visas patriotines jėgas daug pasitarnavo "laisvoji" spauda, klusniai įvykdžiusi jai pavestą patį juodžiausią

gal visus ekonominius rodiklius Lietuva kasdien vis labiau ir labiau atsilieka nuo Latvijos ir Estijos ir užtikrintai artėja prie "brolisų" respublikų Rytuose. Galima suprasti kuprotuosius ekonomistus, kurie apie šiuos "laimėjimus" tyli it musę kandę – sunku jiems prisipažinti, kad tie "laimėjimai" pasiekti LDDP "kompetingųjų" darbo dėka. Aišku, ko nors kito tikėtis ir nebuvo galima. Juk "kompetinguoju" dabar laikomas tas, kuris yra sėdėjęs kokio nors dykaduonio partijos sekretoriaus patogiam kėdėje ir stropiai vykdydams aukščiau sėdėjusio dykaduonio nurodymus.

Prisimenate, kokį globalinį triukšmą kuprotieji aukšaburniai ir jų ištikimi ginclanešiai buvo sukėlę 1992 m. apie sužlugdytą ekonomiką, išdraskytą žemės ūkį, apie V. Landsbergio nuodėmes, Dievo siųstą sausrą, neišvengiamą badą? Triukšmauta ilgai ir atkakliai, nors ir bučiausiam kuprotajam buvo aišku, kad iš visų buvusių sovietinių respublikų Lietuvoje padėtis tuomet buvo geriausia. Kam buvo naudinga toji demagogija?

Ji buvo reikalinga vienintelei jėgai, svajojančiai nuversti G. Vagnoriaus Vyriausybę ir pasirošti užimti jos vietą kuprotiesiems.

Atsakomybė už G. Vagnoriaus Vyriausybės nuvertimą ir po to sekusias katastrofiškas ekonomikos pasekmes, tarp jų ir tragediją kaime, tenka šios diversijos organizatoriams. Nebuvo šalies istorijoje atvejo, kad labai kantrus, darbštus ir nuolat apgaudinėjamas kaimo žmogus būtų tiek nusi-vylęs viskuo taip, kaip dabar, kad lauke paliktų nesudorotą derlių! Su siaubu galima tik įsivaizduoti, ką kuprotieji dar pridarys iki savo kadencijos pabaigos.

Profesionalūs kuprotųjų rėkšniai, neseniai visose pakampėse šaukę apie merdintį kaimą, šiandien tyli. O tyli todėl, kad tada, prieš Seimo rinkimus, kaimas jiems rūpėjo tik tiek, kiek triukšmas apie jį padėjo apmulkinti patiklius kaimo žmones. Apmulkino, o toliau žinokitės patys. Kuprotieji vėl prisimins kaimą, kai artės nauji rinkimai.

(Laisvoji Lietuva,
94 kovo 10 d. Nr. 6)

JAUNUČIŲ KREPŠINIO ŽAIDYNĖS CLEVELANDE

Š. Amerikos lietuvių jaunučių pirmenybėms, kurios įvyks š.m. balandžio 23-24 d.d. Clevelande, jau užsiregistravo 22 komandos. Clevelando Žaibą atstovaus 4 komandos, po vieną kiekvienoje klasėje.

Žaidynių centrinė vieta bus Dievo Motinos lietuvių parapija, kur šeštadienį vyks jaunučių D žaidimai, o sekmadienį visų klasių finalai. Dievo Motinos parapijoje taipogi vyks šeštadienio vakare sportininkų susipaži-

nimo pobūvis, o sekmadienį, po lietuviškų pamaldų, vyks pietūs žaidynėms paremti.

Clevelando lietuviai kviečiami gausiu atsilankymu į žaidynes ir pietus parodyti nuoširdų solidarumą ir dėmesį pačiam jauniausiam lietuvių sportuojančiam jaunimui.

Reikalui esant, dėl papildomų informacijų prašome kreiptis į žaidynių vadovą, LSK Žaibo pirmininką Vidą Tatarūną, tel. 216-486-7916, ar į vicepirmininką Arūną Apanavičių 216-531-6995 bei sekretorių Algirdą Bielskų 216-486-0889. *amb*

Dalis Clevelando LSK Žaibo pačių jauniausių krepšinininkų, pasirošusių dalyvauti 1994 m. metinėse Š. Amerikos lietuvių jaunučių krepšinio žaidynėse, š.m. balandžio 23-24 d.d., Clevelande.

Pirmoje eilėje iš kairės: Simas Tatarūnas, Kęstutis Petraitis, Vaiva Laniauskaitė, Kristupas Motiejūnas, Aidas Idzelis ir Lukas Laniauskas.

Antroje eilėje: Simas Laniauskas, Audra Motiejūnaitė, Gintautas Civinskas, Saulius Kliorys, Paulius Rukšėnas ir Tomas Tatarūnas. Užpakalyje – treneriai: Russell Bollam (kairėje) ir Cliff Yanosco.

RITA STAŠKUTĖ

Kelionių specialistė

Europa, Karibų salos, Meksika, Pietų Amerika, Vid. Rytai

TEL: (216) 831 - 5530 FAX (216) 831-5028

1994 METŲ KELIONĖS Į LIETUVĄ

geriausios kainos – patogiausi lėktuvai
1-800-366-9980

FINNAIR: via Helsinkis į Vilnių

(antradieniais, trečiadieniais, penktadieniais)

arba kitomis jums tinkamoms oro linijomis:

SAS-via Copenhagen, LH-via Frankfurt,

LOT Polish-via Varšuva, AUSTRIAN AIR-via Viena

BORN TO TRAVEL

26949 Chagrin Blvd. • Suite 103 (Ohio Savings Building) BEACHWOOD, OH 44122

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES

available – worldwide

**EXPERTS ON TRAVEL
TO E. EUROPE**

passports • visas
prepaid tickets

**SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER
35 YEARS**

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

TRANSPAK MAISTO SIUNTINIAI VELYKOMS

\$39 – Šventinis maisto siuntinys: Tirpi kava, malta kava, tirpi arbata, tirpi kakava, vaisių koncentratas, aliejus, mėsos konservai, multivitaminai, aspirinas.

VISKAS UŽSIENIETIŠKA

\$ 98.– [vairaus maisto rinkinys: 55 svarai = 25 kg

Dešra	1.5 kg	Mėsos konservai	1.2 kg	Šprotai	0.5 kg.	Vaisių koncentr.	1.5 ltr
Margarinas	1.2 kg	Aliejus	3 ltr.	Sūris	0.6 kg	Sausainiai	2 pok
Tirpi kava	200 g	Tirpi arbata	400 g	Malta kava	300 g	Cukrus	4.5 kg
Kakava	400 g	Ryžiai	3 kg	Makaronai	2.5 kg	Silkė	0.5 kg
Majonezas	1 kg	Šokoladas	1 plyt.	Švieži ar džiovinti vaisiai	1 kg	Žirneliai ar agurkai	0.7 kg
Aspirinas	250 tbl.	Vitaminai	250 tbl.				

VISKAS UŽSIENIETIŠKA

\$ 75 – [vairaus maisto be mėsos: 44 svarai = 20 kg

Cukrus, ryžiai, makaronai, margarinas, aliejus, vaisių koncentratas, malta kava, tirpi kava, tirpi arbata, tirpi kakava, džiovinti ar švieži vaisiai, sausainiai, konservuoti žirneliai arba agurkai, majonezas, multivitaminai, aspirinas.

VISKAS UŽSIENIETIŠKA

Talpintuvai į Lietuvą – kas savaitę.

Pinigai pervedami doleriais.

Skubiems siuntiniams – AIR CARGO

Siunčiami automobiliai talpintuvuose.

RŪTA DEGUTIENĖ 216 943-4662

28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH 44092

TRANSPAK Dirbame nuo 1987

2638 W. 69th Street CHICAGO, IL 60629 Chicagos tel. 312 436-7772

"CENTRO KUBAS"

Tikrų lietuvių nekilnojamojo turto biuras iš Vilniaus siūlo:

- 1) įsigyti butus (apartamentus);
- 2) pastatyti namą ar butą Vilniuje;
- 3) nupirkti Nacionalinėje Vertybinių popierių biržoje Lietuvos komercinių bankų akcijas, teikiančias iki 70% metinių dividendų.

Sutvarkysime visus juridinius pirkimo-pardavimo dokumentus.

Asmeniškai atsakysime į visus klausimus, atsiųsime grafines ar foto medžiagą.

"Centro kubas" Pylimo gatvė Nr. 12 2001 Vilnius
Lithuania tel. (370-2) 22-70-90, 22-78-41, fax 61-46-24

Waterview Properties
of the Palm Beaches, Inc.

MLS

Ray Staškūnas

LICENSED REAL ESTATE BROKER

11501 Ellison Wilson Road 407-622-5000
North Palm Beach, FL 33408 407-626-6562 res.
SE Corner of PGA Bridge 407-622-5966 fax

FOR YOUR FLORIDA REAL ESTATE NEEDS!!!

CALL 1(800) 369-7355

**SPECIALI
KAINA
Į VILNIŲ**

Nuo

BALANDŽIO 01-16 d. CHICAGA, DETROITAS IR CLEVELANDAS į abi puses

\$750.00 plius mokesčiai

NEW YORK į abi puses **\$575.00** plius mokesčiai

Bilietai galioja iki 6 mėn. nuo balandžio 1 – 16 d. išskrendant.

Dėl informacijos kreiptis į: **BALTIC TOURS**

77 Oak St., Suite 4
Newton, MA 02164
Tel: 617-965-8080
Fax: 617-332-7781

CLEVELANDE ir apylinkėse

METINIS LB APYLINKĖS SUSIRINKIMAS

1994 balandžio 24 d.
11:45 val. Dievo Motinos
parapijos viršutinėje saliu-
kėje įvyks metinis JAV LB
Clevelando apylinkės susi-
rinkimas.

Programoje: veiklos ir
finansinė ataskaitos, 4 val-
dybos narių, Kontrolės ko-
misijos ir atstovų į Apygar-
dos suvažiavimą rinkimai.

Visi Clevelando ir apy-
linkių lietuviai turėtų susi-
rinkime gausiai ir aktyviai
dalyvauti, sprendžiant Cle-
velando apylinkės reikalus.

JAV LB Clevelando
apylinkės valdyba.

VEDYBŲ SUKSKTYS

Clevelando vyskupas
Ant. Pilla šiemet vėl pagerbs
visus, kurie susituokė 1944
m. Specialios Mišios bus
aukojamos Clevelando Šv.
Jono Katedroje – sekmadie-

nį, liepos 31 d. 2:00 val.
p.p. Poros, šiemet švenčian-
čios 50-sias vedybų sukak-
tis ir žadančios dalyvauti
šiose iškilmėse, prašomos
registruotis pas Šv. Jurgio
parapijos kleboną kun. Juo-
zą Bacevičių prieš gegužės
31 d. Ger.J.

PADĖKA

Clevelando Šv. Jurgio
parapijos klebonas kun. Juo-
zas Bacevičius dėkoja vi-
siems prisidėjusiems prie
1994 m. Velykų švenčių
dvasinio pakilimo. Ačiū
chorui ir vargonininkei,
tekstų skaitytojams ir alto-
riaus tarnams bei šeimini-
kėms, kurios salėje visus
pavaišino po Prisikėlimo
Mišių. Ger.J.

PARENGIMAI

• BALANDŽIO 17 d. 4 v. p.p.
Jungtinio choro Toronto "Volungės"
ir "Dievo Motinos" Religinis kon-
certas, D.M. parapijos salėje.
• BALANDŽIO 23 & 24 d. d.

Š. Amerikos Lietuvių 1994 m.
Jaunučių Krepšinio Pirmenybės
Clevelande. Rengia LSK ŽAIBAS

• GEGUŽĖS 14 d. šeštadienį,
ETNINIS TINKLINIO TURNYRAS
CLEVELANDE. Rengio LSK Žaibas
• GEGUŽĖS 15 d. Aldonos
Stempuženės koncertas.
• GEGUŽĖS 30 d. Memorial day
– apeigos – mišios – pusryčiai rengia
Katalikų karo veteranų postas 613
Šv. Jurgio Parapijoje 8:30 ryto.

• BIRŽELIO 5 d. 4 val. p.p. Dievo
Motinos parapijos salėje LIETUVOS
KOVŲ IR KANČIŲ ISTORIJS
knygos pristatymas.

• BIRŽELIO 12 d. – Tragiškojo
Birželio minėjimas. Rengia Pabal-
tijiečių komitetas.

• LIEPOS 9 d. 6:00 v.v. Lietuvių
Kultūrinių Darželių D-jos Vasaros

vakaronė Gwinn Estate, Bratenahl, OH

• LIEPOS 10 d. Clevelando Pensi-
ninkų Klubu gegužinė. (Sekmadienį)

• LIEPOS 17 d. Šv. Jurgio para-
pijos gegužinė pradž. 11:30 ryto
Šv. Jurgio sodyboje.

• LIEPOS 31 d. sekmadienį 12-tą
valandą popiet, Lietuvos Šaulių
Sajungos Išeivijoje Žalgirio šaulių
kuopos valdyba rengia gegužinę prie
ežero Beachland parke 17815
Canterbury Road Clev.

• SPALIO 1 d. Pabaltijiečių
vakaras. Rengia Clev. Pabaltijiečių
komitetas (Lietuviai, latviai ir estai.)

• SPALIO 8 d. Los Angeles vyrų
kvarteto koncertas Rengia vyr.
skaucių Židiny.

• LAPKRIČIO 13 d. Šv. Jurgio
Rudens Festivalis 11:30 – 3:30 p.p.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros
Kūčios – Šv. Jurgio parapijos salėje
pradž. 9:30 v.v.

atlanta IMPORT-EXPORT Inc.

2719 West 71th Street, Chicago, IL 60629
Tel. (312)434-2121 1-800-775-SEND
SKOKIE, CLEVELAND, ST. PETE BEACH, NEW YORK,
DETROIT, GRAND RAPIDS, KALAMAZOO, BALTIMORE,
PITTSBURGH, HOT SPRINGS, ST. LOUIS, ROCHESTER,

Pristatome siuntinius į namus

Jūsų giminėms Lietuvoje, Latvijoje,
Rusijoje, Ukrainoje, Baltarusijoje.
Skubiems siuntiniams: AIR CARGO
Amerikietiško maisto siuntiniai.

Pratęsiame vizas, ruošiamo iškvietimus.
Persiunčiame pinigų doleriais.

Visos paslaugos atliekamos greitai ir pigiai.

Greitai
Saugiai

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Federal Savings Bank

PRAŠAU APLANKYTI MŪSŲ BANKA

HOME FEDERAL didžiuojasi būdama dalis jūsų apylinkės

Nuo 1911, HOME FEDERAL padėjo tokioms šeimoms kaip jūsų gauti
geromis sąlygomis paskolas ir patarnavimus finansinėse operacijose.

HOME FEDERAL siūlo šiuos patarnavimus:

- Aukštas palūkanas už santaupas
- Čekių santaupas
- Namų paskolas
- Paskolos namų remontams
- ir kitas paskolas labai palankiomis sąlygomis.

HOME Federal Savings Bank

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Darbo valandos:

Pirmadienio – ketvirtadienio 9:00 – 4:00
Penktadienį 9:00 – 6:00
Šeštadienį 9:00 – 2:00

Telefonas 529-3059

Rose Marie Balogh, Branch Manager

FDIC INSURED

EQUAL HOUSING LENDER

Patarnavimas Jūsų elegantiškam stiliui...

Normandy Party Center

Leiskite mūsų kulinarijos specialistams sukurti puikų
vestuvinį balių ar kitokios paskirties vaišes

585-5850

Skambinkite nemokamai paragauti mūsų maistą!

30310 Palisades Pkwy.

Wickliffe, OH 44092

Pilnas patarnavimas mūsų salėje arba pristatoma į kitas vietas

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street • Cleveland, OH 44119

481-6677

DARBO VALANDOS

antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį * 9:00 vr – 4:00 pp *
penktadienį * 9:00 vr – 6:00 pp * šeštadienį * 9:00 vr – 12:00 pp *
sekmadienį parapijoje * 11:00 vr – 12:00 pp *

* Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000 *

MATAS REALTORS

NORMLS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DIRVA

KAS BAUGINA TREMTINIUS

(Atkelta iš 4 psl.)

vienokiu ar kitokiu būdu surišti su valdžia ir nomenklatūra. Tai jie per šį trumpą laiką sugebėjo pasiglemžti žmonių santaupas ir visuomeninį turtą.

Pasinaudoję Lietuvos piliečių nesusingaudymu kas kaltas šalies ekonomikos žlugdyje, kolaborantai visą kaltę suvertė Landsbergiui ir jį palaikiusiam Sąjūdžiui, kuris šalies ekonomikai turėjo labai mažą įtaką. Prasidėjus rinkiminei kompanijai į Seimą, Sąjūdis tapo "atpirkimo ožiu" už visus nuostolius, padarytus šalyje ir už pablogėjusį gyvenimą. Savo manipuliacija su vyriausybių keitimu ir jos narių tiksline veikla, nukreipta prieš Lietuvos žmones (atlyginimų ir pensijų išaldymas, kuro, komunalinių paslaugų, maisto produktų kainų kėlimas), jie išaukė žmonių pasipiktinimą, kurį nukreipė prieš Landsbergį ir Sąjūdį, kaip formalų šalies valdymo struktūrą. Sąjūdis neturėdamas masinių informacijos priemonių, nesugebėjo duoti reikiamą atkirtį šiai melo kompanijai. Taip kolaborantai sugebėjo apgauti Lietuvos žmones ir laimėjo daugumą balsų Seime. Panaši situacija buvo ir prezidento rinkimuose. Ten jie išmetė šūkį: "Lozoraitis nežino Lietuvos!" Praėję komunistinę propagandos mokyklą, mūsų kolaborantai daug ko išmoko, ypatinai, meluoti.

Pralaimėjimas rinkimuose, labai neigiamai atsiliepė tremtinių ir politinių kalinių politiniame aktyvume. Neturėdami keršto jausmo, jie

norėjo savo tautai tik santaros, bet tos jėgos, kurios juos trėmė ir dabar nenorėjo geranoriškai su šiais žmonėmis bendradarbiauti. Paėmę valdžią į savo rankas, jie, pirmą eilę, panaikino tas negausias šiemis, likimo nuskriaustiems žmonėms, suteiktas lengvatas. Pasiliko tik viena lengvata – nemokami vaistai. Kadangi tremtiniai yra daugiausia senyvo amžiaus žmonės, tai ši lengvata tesudaro 20% vaisių vertės, palyginus su kitais senyvo amžiaus žmonėmis.

Buvo sustabdytas žemės gražinimas jos savininkams. Pradėtas monopolijų puolimas prieš atgavusius žemę ūkininkus, nepriimamas jų išaugintas derlius, vilkinamas apmokėjimas už pristatytą žemės ūkio produkciją. Kada tai vykdoma intensyvos infliacijos metu, tai suprantama kaip ūkininkų apiplessimas.

Šiandien jau visiškai aišku kas melavo per Seimo ir Prezidento rinkimus. Vis labiau įsigali ir plečiasi valdininkų korupcija, auga nusikalstamumas. Atrodo, stebina teisėsaugos organų bejėgiškumas išaiškinant nusikaltėlius, įvairiais pasiteisinimais grindžiamas valdininkų skaičiaus didinimas, mokesčių sistemos netobulumas. Bet tai ne atsitiktiniai atvejai, tai gerai pragalvota sistema, kad įbauginti žmones. Bijodamas dėl savo asmens saugumo, žmogus "pro pirštus" žiūri į valstybės valdininkų ekonominius ir politinius nusižengimus. Pagrindiniu jo tikslu tampa noras – išgyventi. Esant tokiai situacijai žmo-

37-toji Clevelando skautijos Kaziuko mugė. Skautas vytytis A. Belzinskas ir jaunieji pirkėjai. Vl. Bacevičiaus nuotr.

Štai, kurie padeda išlaikyti lietuvišką laikraštį

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

Kremeris O., La Grange P.	20.00
Vaineikis J., Oak Lawn	10.00
Paulionis V., Chicago	20.00
Šepikas J., Van Nays	10.00
Shukis A., Gulfport	10.00
ALKV S-gos OMAHOS skyrius	50.00
Petrikonis V., Juno B.	10.00
Žiogas W., Orefield	10.00
Praleika E., Little Falls	5.00
Pintsch A., W. Mildord	20.00

nės bevelija užsidaryti savo "kiauteliuose" ir žiūrėti kas bus toliau. Žmonės nebetiki savo valdžios organais.

Nuo melo ir apgaulės politikoje, tik vienas žingsnis iki išdavystės, kurios pasekoje Lietuva vėl gali pasijusti okupantų rankose. Šito ir bijosi tremtiniai ir politiniai kaliniai.

V. Stankevičius
Buvęs tremtinys.

Beleckas V., Sunny Hills	10.00	Sakalaitė A., Omaha	20.00
Sakalas R., Vero Beach	20.00	Strikaitis S., Los Angeles	10.00
Penkauskas A., Willowick	10.00	Valiulis A., Los Angeles	50.00
Cigas E., Lakewood	10.00	Barauskas V., Glendale	5.00
Valiukėnas M., Chicago	25.00	Matonis L., Langhorne	10.00
Žukauskas G., Chicago	10.00	Chiras V., Hemet	10.00
Litvinas E., Chicago	5.00		

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

Lietuvos Tautininkų veiklai plėsti vajeaus komitetas gavo šias aukas

Dr. S. Strasevičius,	Chicago	20.00
B. ir B. Banaitis,	Abington	10.00
Dr. P. Švarcas,	Thousand Oaks	100.00
Lietuvių Tautinis Kultūros Fondas,	Chicago	1,000.00
Z.A. Raulinaitis,	Manahawkin	25.00
B. ir P. Buchas,	Oak Lawn	50.00
J. Bartkus,	Dearborn	20.00
V. Kemežiui prisiminti, duktė Natalija,	Cleveland	50.00
R. Sakienė,	Glendale	500.00
R. ir I. Bužėnai,	Los Angeles	100.00
A.L.T.S-ga, Los Angeles skyrius,	Los Angeles	500.00
P. Kašiuba,	Las Cruces	50.00
K. Rožanskas,	Chicago	20.00
Dr. J. Balys,	Silver Springs	50.00
A.L.T.S-ga, Boston skyrius,	Boston	500.00
J. Rentelis,	Randolph	100.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

A. A. ADELEI NEIMANIENEI

mirus, jos dukrą TERESE, mielą mūsų valdybos narę nuoširdžiai užjaučiame.

LB Clevelando Apylinkės Valdyba

Mylimam Tėveliui

A. A. JUOZUI SNIEČKUI

mirus, sūnus VYTAUTĄ, GINTĄ ir dukrą RAMUTĘ nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Clevelando Martyno
Jankaus jūrų Budžių Igula

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE, INC.

2129 KNAPP STREET, BROOKLYN NY 11229

FAX 718-769-3302 Telex 216 282

PIGIAUSIOS KELIONĖS Į LIETUVĄ IR IŠ LIETUVOS

N.Y. – Vilnius \$ 390	Vilnius – N.Y. \$ 415
N.Y. – Vilnius – N.Y. \$575	Vilnius – N.Y.-Vilnius \$625

Kainos galioja iki geg. 15 plius mokesčiai

DAINŲ IR ŠOKIŲ ŠVENTĖ:

Birželio 29 – liepos 13 iš Newark N.J.
Birželio 30 – liepos 13 iš JFK (New York)

Kaina \$1,893 iš New Yorko iš kitų miestų pridėtinis mokestis.

Į kainą įeina: lėktuvo bilietai, viešbučiai (Vilniuje, Kaune, Palangoje); visi pervežimai; maitinimas 3 kartus kasdien; bilietai į Dainų ir šokių šventę; pilna ekskursijų (sightseeing) programa; visi įėjimo mokesčiai; gidai lietuvių ir anglų kalba; bagažų nešiojimas; patarnavimo ir kiti mokesčiai.

Rezervacija garantuojama prisiuntus \$100 mokesčio:

VYTIS TRAVEL

2129 Knapp St.
Brooklyn NY 11229
Tel. 718-769-3300;
1-800-952-0119
FAX 718-769-3302